

Sammen får vi til det umulige

Kvartalsregnskap 4. kvartal 2017

Hovedtall.....	3
Styrets beretning.....	4
Resultatregnskap.....	16
Balanse.....	17
Endring i egenkapital.....	18
Kontantstrømoppstilling.....	19
Noter til regnskapet.....	20-32
Note 1 Regnskapsprinsipper.....	20
Note 2 Resultatførte nedskrivninger på utlån og garantier.....	21
Note 3 Balanseførte nedskrivninger på utlån og garantier.....	21
Note 4 Misligholdte og tapsutsatte engasjement.....	21
Note 5 Andre eiendeler.....	22
Note 6 Annen gjeld, garantier og andre forpliktelser.....	22
Note 7 Innskudd fra kunder fordelt på sektorer og næringer.....	23
Note 8 Utlån til kunder fordelt på sektorer og næringer.....	23
Note 9 Kapitaldekning.....	24
Note 10 Finansielle derivater.....	26
Note 11 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital.....	26
Note 12 Segmentrapportering.....	27
Note 13 Netto inntekter/tap fra finansielle instrumenter.....	29
Note 14 Pensjon.....	29
Note 15 Salg av utlån.....	30
Note 16 Likviditetsrisiko.....	30
Note 17 Opplysning om virkelig verdi.....	30
Note 18 Hendelser etter balansedagen.....	32
Resultat fra kvartalsregnskapene.....	33
Kontaktinformasjon og finanskalender 2018.....	35

Hovedtall SpareBank 1 SR-Bank konsern (mill kr)

Resultatsammendrag	01.01 - 31.12		4. kv.	4. kv.
	2017	2016	2017	2016
Netto renteinntekter	3.162	2.871	819	733
Netto provisjons- og andre inntekter	1.524	1.443	367	355
Netto inntekter fra finansielle investeringer	634	654	204	139
Sum netto inntekter	5.320	4.968	1.390	1.227
Sum driftskostnader	2.167	2.032	570	540
Driftsresultat før nedskrivninger på utlån	3.153	2.936	820	687
Nedskrivninger på utlån og garantier	543	778	120	162
Driftsresultat før skatt	2.610	2.158	700	525
Skattekostnad	524	403	141	96
Resultat etter skatt	2.086	1.755	559	429

Balansetall

Brutto utlån til kunder	172.554	157.638
Brutto utlån til kunder inkludert SB1 BK og SB1 NK ⁴⁾	187.137	182.332
Innskudd fra kunder	95.384	85.913
Forvaltningskapital	216.618	193.408
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	207.562	194.264

Utvalgte nøkkeltall (For ytterligere nøkkeltall se side 33 i kvartalsrapporten)

Egenkapitalavkastning ¹⁾	11,0 %	10,0 %	11,4 %	9,5 %
Kostnadsprosent ²⁾	40,7 %	40,9 %	41,0 %	44,0 %
Gjennomsnittlig rentemargin ³⁾	1,52 %	1,48 %	1,50 %	1,50 %
Balansevekst				
Utlånsvekst (brutto) siste 12 måneder	9,5 %	1,6 %		
Utlånsvekst inkludert SB1 BK og SB1 NK ⁴⁾	2,6 %	-0,9 %		
Innskuddsvekst siste 12 måneder	11,0 %	-3,9 %		
Soliditet				
Ren kjernekapitaldekning	15,1 %	14,7 %		
Kjernekapitaldekning	16,0 %	15,6 %		
Kapitaldekning	17,9 %	17,5 %		
Kjernekapital	19.278	18.227		
Risikovektet balanse	120.160	116.651		
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,4 %	7,3 %		
Likviditet				
Likviditetsdekning (LCR) ⁵⁾	168 %	174 %		
Innskuddsdekning	55,3 %	54,5 %		
Nedskrivning på utlån og mislighold				
Nedskrivning i prosent av utlån	0,33 %	0,50 %	0,28 %	0,41 %
Nedskrivning i prosent av utlån, inkludert utlån SB1 BK og SB1 NK ⁴⁾	0,29 %	0,42 %	0,26 %	0,35 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,32 %	0,68 %	0,32 %	0,68 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån, inkl. utlån SB1 BK og SB1 NK ⁴⁾	0,30 %	0,59 %	0,30 %	0,59 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,91 %	0,72 %	0,91 %	0,72 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån, inkl. utlån SB1 BK og SB1 NK ⁴⁾	0,83 %	0,62 %	0,83 %	0,62 %

SpareBank 1 SR-Bank aksjen	31.12.17	31.12.16	31.12.15	31.12.14	31.12.13
Børskurs	87,00	60,75	39,30	52,50	60,25
Børsverdi (millioner kroner)	22.250	15.537	10.051	13.427	15.409
Bokført egenkapital pr aksje (inkludert utbytte) (konsern)	77,24	71,54	66,14	60,28	55,00
Resultat pr aksje, i kr	8,16	6,87	6,83	8,20	7,28
Utbetalt utbytte pr aksje	4,25	2,25	1,50	2,00	1,60
Pris / Resultat pr aksje	10,66	8,84	5,75	6,40	8,28
Pris / Bokført egenkapital	1,13	0,85	0,59	0,87	1,10
Effektiv avkastning ⁶⁾	46,9 %	58,4 %	-21,3 %	-10,2 %	66,0 %

¹⁾ Ordinært resultat tilgjengelig for aksjonærene i % av gjennomsnittlig egenkapital ekskludert annen kjernekapital

⁴⁾ SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt er forkortet til SB1 BK og SB1 NK

⁵⁾ Likvide aktiv a dividert på netto likviditetsutgang i et 30 dagers alv orlig stressscenario

²⁾ Sum driftskostnader i prosent av sum driftsinntekter

⁶⁾ Prosentvis endring i børskurs siste periode, inkludert utbetalt aksjeutbytte

³⁾ Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Et sterkt resultat preget av betydelig inntektsvekst, god kostnadskontroll og lavere tap

4. kvartal 2017

- Resultat før skatt: 700 mill kroner (525 mill kroner)
 - Resultat etter skatt: 559 mill kroner (429 mill kroner)
 - Egenkapitalavkastning etter skatt: 11,4 % (9,5 %)
 - Resultat pr aksje: 2,18 kroner (1,68 kroner)
 - Netto renteinntekter: 819 mill kroner (733 mill kroner)
 - Netto provisjons- og andre inntekter: 367 mill kroner (355 mill kroner)
 - Netto inntekter fra finansielle investeringer: 204 mill kroner (139 mill kroner)
 - Driftskostnader: 570 mill kroner (540 mill kroner)
 - Nedskrivning på utlån: 120 mill kroner (162 mill kroner)
- (4. kvartal 2016 i parentes)

Foreløpig årsresultat 2017

- Resultat før skatt: 2.610 mill kroner (2.158 mill kroner)
 - Resultat etter skatt: 2.086 mill kroner (1.755 mill kroner)
 - Egenkapitalavkastning etter skatt: 11,0 % (10,0 %)
 - Resultat pr aksje: 8,16 kroner (6,87 kroner)
 - Netto renteinntekter: 3.162 mill kroner (2.871 mill kroner)
 - Netto provisjons- og andre inntekter: 1.524 mill kroner (1.443 mill kroner)
 - Netto inntekter fra finansielle investeringer: 634 mill kroner (654 mill kroner)
 - Driftskostnader: 2.167 mill kroner (2.032 mill kroner)
 - Normalisert kostnadsvekst¹: 0,1 % (-3,5 %)
 - Nedskrivning på utlån: 543 mill kroner (778 mill kroner)
 - Samlet utlånsvekst siste 12 måneder: 2,6 % (-0,9 %)
 - Innskuddsvekst siste 12 måneder: 11,0 % (-3,9 %)
 - Ren kjernekapitaldekning: 15,1 % (14,7 %)
 - Kjernekapitaldekning: 16,0 % (15,6 %)
 - Styret foreslår et utbytte på 4,25 kroner (2,25 kroner)
- (Pr 31. desember 2016 i parentes)

Resultat 4. kvartal 2017

Konsernets resultat før skatt ble 700 mill kroner (525 mill kroner), en nedgang på 50 mill kroner fra 3. kvartal 2017. Egenkapitalavkastningen etter skatt for kvartalet ble 11,4 % (9,5 %) mot 12,9 % i 3. kvartal 2017. Redusert resultat sammenlignet med forrige kvartal skyldes hovedsakelig økt kostnadsnivå som følge av høy aktivitet og økte kostnadsavsetninger til omstilling og bonus i 4. kvartal, samt reduserte provisjons og andre inntekter.

Netto renteinntekter var stabile, og ble 819 mill kroner (733 mill kroner) i 4. kvartal 2017 mot 820 mill kroner i forrige kvartal. Gjennomsnittlig rentemargin (netto

renteinntekter i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital) ble 1,50 % (1,50 %) mot 1,54 % i 3. kvartal 2017. Noe lavere rentemargin i 4. kvartal 2017 skyldes primært økt gjennomsnittlig forvaltningskapital i kvartalet.

Netto provisjons- og andre inntekter ble 367 mill kroner (355 mill kroner) i 4. kvartal 2017, 19 mill kroner lavere enn 3. kvartal 2017. Reduksjonen skyldes kombinasjon av endringer i flere poster på til sammen 25 mill kroner hvor hovedårsakene er sesongsvingninger og lavere inntekter fra overtatte eiendeler. Provisjonsinntektene fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt ble 36 mill

¹ Normalisert kostnadsvekst inkluderer ikke kostnader fra EiendomsMegler 1 og Regnskapshuset SR. I tillegg er finansskatt, bonus, omstillingskostnader, termineringskostnad husleiekontrakt og kostnader med overtatte eiendeler holdt utenfor beregningen.

kroner (30 mill kroner), 3 mill lavere enn i 3. kvartal 2017, mens inntekter fra EiendomsMegler 1 og Regnskapshuset SR økte med til sammen 9 mill kroner fra 3. kvartal 2017.

Netto inntekter fra finansielle investeringer økte med 6 mill kroner til 204 mill kroner (139 mill kroner) i 4. kvartal 2017. Økningen fra forrige kvartal skyldes hovedsakelig 27 mill kroner i økte inntekter fra eierinteresser som følge av økt resultatandel fra SpareBank 1 Gruppen. Netto inntekter fra finansielle instrumenter ble redusert med 19 mill kroner fra 3. kvartal 2017 og skyldes primært lavere verdiøkning på verdipapirene.

Driftskostnadene økte med 40 mill kroner fra forrige kvartal til 570 mill kroner (540 mill kroner) i 4. kvartal 2017. Personalkostnadene økte med 21 mill kroner fra forrige kvartal, hvorav 10 mill kroner gjaldt avsetning til omstillingskostnader, mens 13 mill kroner skyldes økt bonusavsetning. Øvrige kostnader økte med 19 mill kroner fra 3. kvartal 2017, hvor 10 mill kroner skyldes terminering av husleiekontrakter på fraflyttede kontorer, hvor den fremtidige kostnaden i sin helhet ble tatt i 4. kvartal 2017. Øvrig kostnadsøkning var en konsekvens av høy aktivitet i kvartalet, hvor kostnader til både IKT, markedsføring og øvrige administrasjonskostnader økte fra forrige kvartal. Sammenlignet med 4. kvartal 2016, økte kostnadene med 30 mill kroner, og skyldes i all hovedsak økte personalkostnader, hvor 12 mill kroner skyldes økt aktivitet i EiendomsMegler 1 og Regnskapshuset SR, 5 mill kroner i økte personalkostnader som følge av finansskatt som ble innført fra 1. januar 2017, mens bonusavsetningen økte med 11 mill kroner.

Nedskrivning på utlån ble 120 mill kroner (162 mill kroner) mot 124 mill kroner i 3. kvartal 2017.

Foreløpig årsresultat 2017

Konsernets resultat før skatt ble 2.610 mill kroner (2.158 mill kroner) i 2017, en økning med 452 mill kroner fra 2016, hvorav lavere nedskrivninger på utlån forklarer 235 mill kroner av økningen. Egenkapital-avkastningen for året ble 11,0 % (10,0 %) mens kostnadsprosenten ble redusert til 40,7 % i 2017 fra 40,9 % i 2016. Styret foreslår å utbetale et utbytte på 4,25 kroner pr aksje, som er i tråd med konsernets utbyttepolicy.

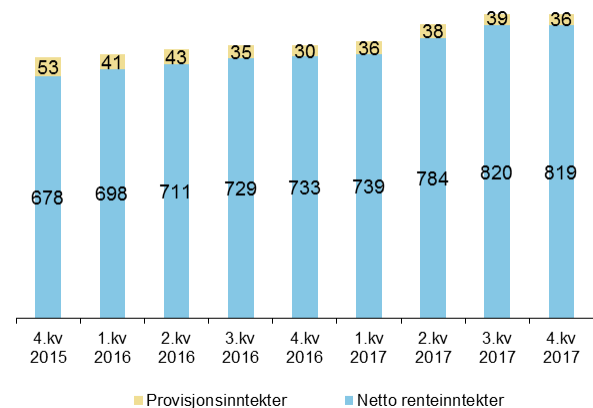
Foreløpig årsresultat for 2017 var preget av høy aktivitet med økte inntekter og lavere nedskrivninger på utlån. Både økte renteinntekter og økte provisjons

og andre inntekter bidro positivt, mens høyere kostnader som følge av økt aktivitetsnivå dempet resultatveksten. Økt kostnadsnivå skyldes, foruten finansskatt, blant annet kostnader til den teknologiske satsing konsernet har gjennomført siste året gjennom intern kompetanseheving og ytterligere automatisering av standardiserte prosesser ved hjelp av blant annet bruk av roboter.

Netto renteinntekter

Konsernets netto renteinntekter i 2017 ble 3.162 mill kroner (2.871 mill kroner). Netto renteinntekter må sees i sammenheng med provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Provisjonsinntektene fra disse selskapene beløp seg til 149 mill kroner (149 mill kroner) i 2017. Summen av netto renteinntekter og provisjonsinntekter økte med totalt 291 mill kroner sammenlignet med 2016. Økningen kom som en kombinasjon av økte utlåns- og innskuddsvolum, samt lavere finansieringskostnader som følge av at 3 måneders Nibor er blitt redusert med 33 basispunkt i løpet av 2017. Renteøkning på deler av boliglånsporteføljen med virkning fra januar 2017 har også bidratt positivt.

Fig. 1 Renteinntekter

Gjennomsnittlig rentemargin økte til 1,52 % i 2017 mot 1,48 % i 2016.

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjons- og andre inntekter utgjorde 1.524 mill kroner (1.443 mill kroner) i 2017. Økningen på 81 mill kroner fra 2016 skyldes i stor grad at inntektene fra eiendomsMegling økte med 41 mill kroner til 389 mill kroner (348 mill kroner) i 2017 som følge av bedret aktivitet i boligmarkedet i Stavangerregionen.

Tabell 1, Provisjons- og andre inntekter

	31.12.17	31.12.16
Betalingsformidling	262	252
Sparing/plassering	198	185
Forsikring	208	198
Provisjonsinntekter EiendomsMegler 1	389	348
Garantiprovisjon	107	114
Tilrettelegging/kundehonorar	93	101
Regnskapstjenester SpareBank 1		
Regnskapshuset SR	96	81
Provisjonsinntekter SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt	149	149
Øvrige	22	15
Sum provisjons- og andre inntekter	1.524	1.443

Inntekter fra SpareBank 1 Regnskapshuset SR økte med 15 mill kroner til 96 mill kroner (81 mill kroner) i 2017, blant annet som resultat av oppkjøp av Regnskaps Partner Bergen med virkning fra 1. januar 2017.

Provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt ble 149 mill kroner i 2017, tilsvarende som i 2016. I løpet av 2017 har konsernet kjøpt tilbake utlån fra SpareBank 1 Boligkreditt med til sammen 10 mrd kroner.

Øvrige provisjonsinntekter økte med 2,9 % fra 2016, hvor både betalingsformidling, forsikring, samt sparing og plassering bidro positivt med økte inntekter.

Netto inntekter fra finansielle investeringer

Netto inntekter fra finansielle investeringer ble 634 mill kroner (654 mill kroner) i 2017.

Tabell 2, Inntekter fra finansielle investeringer

	31.12.17	31.12.16
Utbytte	11	110
Inntekter av eierinteresser	425	384
Inntekter fra finansielle instrumenter	198	160
- Kursgevinst/tap verdipapirer	127	53
- Kursgevinst/tap valuta/renter	71	107
Sum inntekter finansielle investeringer	634	654

Utbytte utgjorde 11 mill kroner (110 mill kroner). Utbytte i 2016 inkluderte 94 mill kroner i mottatt kontantvederlag i forbindelse med salg av Visa Europe Ltd til Visa Inc.

Inntekter fra eierinteresser økte med 41 mill kroner fra 384 mill kroner i 2016 til 425 mill kroner i 2017.

² Basisswapper er derivatkontrakter som inngås i forbindelse med langsiktig finansiering i internasjonale kapitalmarkeder hvor valutaen konverteres til norske kroner. Dette er sikringsinstrumenter, og sett over instrumentenes løpetid er

Tabell 3, Resultatandeler etter skatt

	31.12.17	31.12.16
SpareBank 1 Gruppen	349	318
SpareBank 1 Boligkreditt	-25	-14
SpareBank 1 Næringskreditt	13	22
BN Bank	70	61
SpareBank 1 Kredittkort	15	23
SpareBank 1 Betaling	-14	-29
Øvrige	17	3
Sum inntekter fra eierinteresser	425	384

Resultatandelen etter skatt fra SpareBank 1 Gruppen økte med 31 mill kroner fra 2016. Resultatforbedringen kom primært fra høye finansinntekter i SpareBank 1 Forsikring som følge av god avkastning på aksjeporteføljen og positiv verdiutvikling på eiendommer. Øvrige selskap som inngår i Gruppen leverte gode resultat og forbedring fra 2016, med unntak av SpareBank 1 Skadeforsikring som fikk ett svakere resultat i 2017 som følge av høyere skade- og kostnadsprosent.

Resultatandelen etter skatt fra SpareBank 1 Boligkreditt ble redusert med 11 mill kroner fra 2016. Reduksjonen og den negative resultatandelen skyldes primært negative effekter av basisswapper². Konsernets andel av de negative basisswapp-effektene økte med 4 mill kroner fra -50 mill kroner i 2016 til -54 mill kroner i 2017.

Resultatandel etter skatt fra SpareBank 1 Kredittkort ble redusert med 8 mill kroner fra 2016, og skyldes en kombinasjon av reduserte transaksjonsinntekter som følge av EU-reguleringer, samt økte kostnader i forbindelse med overtakelse av LO-porteføljen.

Netto inntekter fra finansielle instrumenter ble 198 mill kroner (160 mill kroner) i 2017, hvor kursgevinst på verdipapirer utgjorde 127 mill kroner (53 mill kroner), mens kursgevinst fra rente- og valutahandel utgjorde 71 mill kroner (107 mill kroner).

Kursgevinst på verdipapirer på 127 mill kroner (53 mill kroner) skyldes kombinasjon av kurstap på 152 mill kroner (kurstap 156 mill kroner) fra renteporteføljen som ble motvirket av positive effekter fra sikringsinstrumenter på til sammen 143 mill kroner (158 mill kroner), samt kursgevinst på 136 mill kroner (51 mill kroner) fra porteføljen av aksjer og egenkapitalbevis. Av kursøkningen på aksjer og egenkapitalbevis på 136 mill kroner, kom 51 mill kroner fra kursøkning på Sandnes Sparebank, 13 mill

markedsverdiendringene null. De regnskapsmessige effektene vil derfor reverseres over tid, med mindre instrumentet innfris.

kroner i økning på investering i fond i regi av SR-Forvaltning, 19 mill kroner i gevinst ved salg av aksjebordet til SpareBank 1 Markets, 15 mill kroner ved balanseføring av aksjer i Visa Norge, mens verdien av investeringen i SpareBank 1 Østlandet (tidligere Sparebanken Hedmark) økte med 6 mill kroner. Aksjeposten i SpareBank 1 Østlandet ble solgt i 2. kvartal 2017.

Kursgevinst fra rente og valutahandel utgjorde 71 mill kroner (107 mill kroner), hvorav kursgevinst fra kunde og egenhandel utgjorde 104 mill kroner (137 mill kroner), mens negative effekter fra basisswapper² med 32 mill kroner (15 mill kroner i negative effekter), og summen av sikringsbokføringer og øvrige negative IFRS effekter med -1 mill kroner (15 mill kroner i negative effekter) trakk i motsatt retning.

Driftskostnader

Konsernets driftskostnader ble 2.167 mill kroner i 2017, en økning på 135 mill kroner (6,6 %) fra 2016.

Tabell 4, Driftskostnader

	31.12.17	31.12.16
Personalkostnader	1.263	1.166
IT kostnader	317	321
Markedsføring	73	74
Øvrige administrasjonskostnader	88	69
Avskrivninger	74	81
Driftskostnader faste eiendommer	34	35
Øvrige driftskostnader	318	286
Sum Driftskostnader	2.167	2.032

Personalkostnadene økte med 97 mill kroner (8,3 %) fra 2016 til 1.263 mill kroner i 2017. Av økningen skyldes 34 mill kroner økt aktivitet i EiendomsMegler 1 og Regnskapshuset SR. Det er satt av 10 mill kroner i omstillingskostnader i 2017, bonusavsetningen økte med 31 mill kroner, mens 34 mill kroner av økningen er et resultat av 5 % finansskatt av personal-kostnadene som ble innført 1. januar 2017.

De øvrige kostnadene økte med 38 mill kroner (4,4 %) til 904 mill kroner i 2017. Av økningen kom 11 mill kroner i økte kostnader hos EiendomsMegler 1 som følge av bedret aktivitet i boligmarkedet i Stavangerregionen, mens 10 mill kroner skyldes terminering av husleiekontrakter på fraflyttede kontorer, hvor den fremtidige kostnaden i sin helhet ble tatt i 4. kvartal 2017. Øvrig økning skyldes hovedsakelig økte administrasjonskostnader blant annet som følge av konsernets satsing på videre digital utvikling og automatisering av standardiserte arbeidsprosesser ved bruk av roboter.

Konsernet har god kostnadskontroll, og den normaliserte totale kostnadsveksten i 2017 var 0,9 mill kroner (0,1 %). Det er godt innenfor målsettingen om maksimalt 2,0 % normalisert kostnadsvekst i 2017. Konsernet har kontinuerlig fokus på å holde et lavt kostnadsnivå. I 2017 ble blant annet kostnader med eide og leide lokaler redusert med 11 mil kroner som følge av at antall kontor ble redusert, samtidig som kostnader til avskrivning av driftsmidler ble redusert med 10 mill kroner fra 2016. Kostnader knyttet til digital utvikling, automatiserings- og robotiseringsprosesser økte, mens ordinære IKT driftskostnader ble redusert siste året. Kombinasjonen av redusert kostnad som effekt av gjennomførte effektiviseringstiltak og økt kostnad knyttet til videre utvikling gjør at konsernet samlet har en god kostnadskontroll, og dette legger grunnlag for effektiv og konkurransedyktig drift også fremover. Kostnadsprosent for konsernet, målt som kostnader i prosent av inntekter, ble redusert til 40,7 % (40,9 %) i 2017.

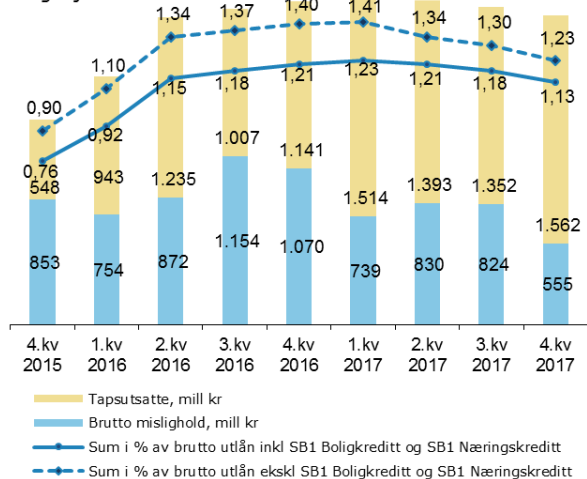
Nedskrivning på utlån og mislighold

Konsernets netto nedskrivninger på utlån ble redusert med 235 mill kroner til 543 mill kroner (778 mill kroner) i 2017. Dette tilsvarte nedskrivning i prosent av brutto utlån på 0,33 (0,50). Inkludert utlån solgt til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt, tilsvarte det nedskrivning i prosent av brutto utlån på 0,29 (0,42). Nedskrivning på utlån i 2017 gjaldt i stor grad enkeltengasjement innenfor oljerelatert virksomhet.

Tett oppfølging av kunder og forebyggende arbeid er fortsatt viktige virkemidler for å opprettholde en god risikoprofil i konsernets utlånsportefølje for å kunne redusere fremtidige tap.

Brutto misligholdte engasjement utgjorde 555 mill kroner (1.070 mill kroner) ved utgangen av 2017. Dette tilsvarte 0,32 % (0,68 %) av brutto utlån, og 0,30 % (0,59 %) inkludert utlån solgt til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt. Tapsutsatte (ikke misligholdte) engasjement utgjorde 1.562 mill kroner (1.141 mill kroner). Dette tilsvarte 0,91 % av brutto utlån (0,72 %), og 0,83 % (0,62 %) inkludert utlån solgt til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt. Summen av misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjorde 2.117 mill kroner (2.211 mill kroner) ved utgangen av 2017. Målt som andel av brutto utlån tilsvarte dette en reduksjon siste 12 måneder fra 1,40 % til 1,23 %, og en reduksjon fra 1,21 % til 1,13 % inkludert utlån solgt til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt.

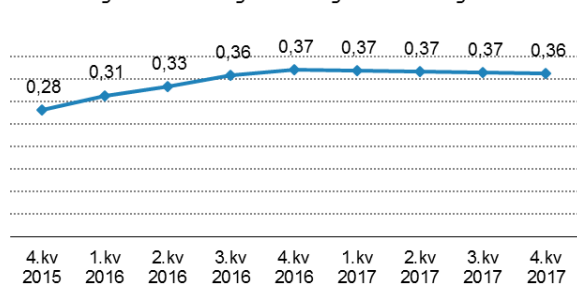
Fig. 2 Tapsutsatte og misligholdte engasjement

Avsetningsgrad, målt som individuelle nedskrivninger i prosent av henholdsvis misligholdte og tapsutsatte engasjement, var 24 % (26 %) og 33 % (28 %) ved utgangen av 2017. Avsetningsgraden vil variere over tid, avhengig av verddivurderingen som er knyttet til engasjementenes sikkerhetsmasse.

Gruppevisse nedskrivninger økte med 2 mill kroner siste 12 måneder. Avsetningsgraden, målt som gruppevisse nedskrivninger i prosent av brutto utlån, inkludert volum solgt til SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt, ble 0,36 % (0,37 %) ved utgangen av 2017.

Fig. 3 Gruppevisse nedskrivninger i % av brutto utlån inkl volum solgt til SB1 Boligkreditt og SB1 Næringskreditt

IFRS 9 «Finansielle instrumenter» skal erstatte dagens IAS 39 «Finansielle instrumenter, innregning og måling» fra 1.1.2018. Dette vil blant annet påvirke måten konsernet skal vurdere behovet for tapsnedskrivninger på. Etter dagens regler under IAS 39 skal nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene derimot innregnes basert på forventet kreditttap (ECL). SpareBank 1 SR-Bank har i samarbeid med øvrige SpareBank 1 banker arbeidet

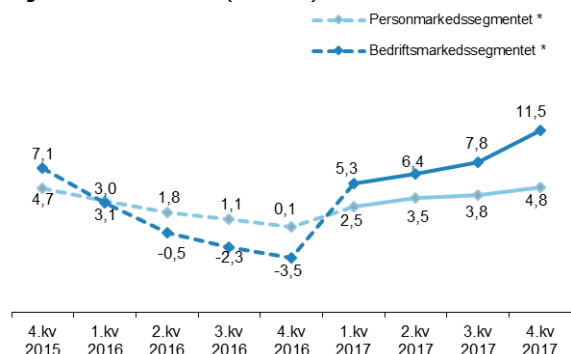
med modellverk, samt avklaringer rundt verdsettelse, klassifisering mv de siste par årene. Konsernet har jobbet med klargjøring samt konsekvensutredning knyttet til effekt av implementering. Foreløpige beregninger viser at økt avsetningsbehov for tap vil være i spennet mellom 100 og 150 mill kroner. Dette vil medføre en forventet negativ effekt på ren kjernekapital på mellom 9 og 13 punkter. SpareBank 1 SR-Bank vil innen utgangen av februar 2018 beslutte om overgangsreglene på kapitaldekning ved implementering av IFRS 9 skal benyttes. Det vises ellers til note 42 IFRS 9 Finansielle instrumenter i årsregnskapet 2016.

For nærmere informasjon om implementering av IFRS 9 vises det til note 1 i kvartalsregnskapet og til note 42 i konsernets årsregnskap for 2016.

Utlån til og innskudd fra kunder

Brutto utlån utgjorde 172,5 mrd kroner (157,6 mrd kroner) ved utgangen av 2017. Inkludert utlån på totalt 14,6 mrd kroner (24,7 mrd kroner) solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt, utgjorde brutto utlån 187,1 mrd kroner (182,3 mrd kroner) ved utgangen av 2017. Brutto utlånsvekst inkludert kredittforetakene siste 12 måneder var 2,6 % (-0,9 %).

Fig. 4 Utlånsvekst % (12 mnd)

* Volum fra SR-Finans er etter fusjonen med morbank 1. januar 2017 inkludert i tallene fra og med 1. kvartal 2017. Dette gir brudd i historikk.

Utlån til personmarkedet utgjorde 63,1 % (63,0 %) av totale utlån (inkludert utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt) ved utgangen av 2017.

Konsernets samlede utlånseksponering på 187,1 mrd kroner (182,3 mrd kroner) hadde en overvekt av engasjementer med misligholdssannsynlighet lavere enn 0,5 %. Disse engasjementene utgjorde 60,3 % (60,5 %) av porteføljen. Den totale utlånsporteføljen bestod hovedsakelig av engasjementer på mindre enn 10 mill kroner. Disse utgjorde 68,8 % (69,1 %) av utlånseksponeringen, og 98,4 % (98,6 %) av antall

kunder. En andel på 17,8 % (17,9 %) av den totale utlåns eksponeringen var mot kunder som hadde engasjementer over 100 mill kroner.

Innskudd fra kunder økte med 11,0 % (-3,9 %) siste 12 måneder til 95,4 mrd kroner (85,9 mrd kroner). Økte innskudd kom primært som følge av større innskudd fra kunder i offentlig sektor. Ved utgangen av 2017 utgjorde innskudd fra bedriftsmarkedet og offentlig sektor 53,6 % (50,1 %) av konsernets kundeinnskudd. Innskuddsdekningen, målt som innskudd i andel av brutto utlån, var 55,3 % (54,5 %) ved utgangen av 2017.

I tillegg til ordinære kundeinnskudd, har også konsernet kapital til forvaltning i alternative investeringsprodukter. Disse økte til 21,3 mrd kroner (17,4 mrd kroner) ved utgangen av 2017, blant annet som følge av godt nysalg i forbindelse med opprettelse av aksjesparekonto for konsernets kunder. Forvaltningen skjer hovedsakelig gjennom SR-Forvaltning og ODIN Forvaltning.

Forretningsområdene

Den finansielle styringen i SpareBank 1 SR-Bank er basert på ulike forretningsområder, som er definert ut fra distribusjonsform, produkter og kunder. Rapporteringsformatet tar utgangspunkt i eiendelens risiko og avkastningsprofil og er delt opp i personmarked (inkluderer selvstendig næringsdrivende og landbruk), bedriftsmarked, kapitalmarked og datterselskap av vesentlig betydning. I personmarkedsdivisjonens resultat og balanseposter er tall fra SR-Boligkreditt konsolidert inn.

SR-Finans ble fusjonert inn i morbank med virkning fra 1. januar 2017 og inngår i divisjonenes resultat og balanser fra og med samme dato. I kommentarer og tall nedenfor er sammenligning mot fjoråret basert på historiske regnskap før fusjonen. Segmentnoten (note 12) er omarbeidet og har sammenlignbare tall hvor resultat og balanser fra SR-Finans er inkludert i divisjonenes resultat og balanser fra 1. januar 2016.

Personmarkedsdivisjonen³

Fra 1. januar 2017 inngår personmarkedskundene i tidligere SpareBank 1 SR-Finans som en del av personmarkedsdivisjonen. Ansatte i SR-Finans som var knyttet til personmarkedet ble overført til personmarkedsdivisjonen i morbank.

³ Mellomregningsrenter for Personmarkedsdivisjonen og Bedriftsmarkedsdivisjonen fastsettes med basis i en forventet observerbar markedsrente (NIBOR) med tillegg for forventede merkostnader knyttet til konsernets langsiktige finansiering (kredittpremie). Avvik mellom konsernets faktiske

Tabell 5, Personmarkedsdivisjonen

	31.12.17	31.12.16
Renteinntekter	1.544	1.183
Provisjons- og andre inntekter	654	629
Inntekter fra finansielle investeringer	8	10
Sum inntekter	2.206	1.822
Sum driftskostnader	608	571
Resultat før nedskrivninger	1.598	1.251
Nedskrivninger på utlån	63	32
Resultat før skattekostnad	1.535	1.219

Personmarkedsdivisjonens bidrag før nedskrivninger på utlån ble 1.598 mill kroner (1.251 mill kroner) i 2017. Resultatet ble forbedret med 347 mill kroner fra 2016 som følge av fusjonen med SR-Finans, høyere rentemargin og økte provisjonsinntekter. Kostnadene økte med 37 mill kroner (6,5 %) i 2017, primært som følge av fusjonen og 5 % finansskatt.

Antall produktsalg økte med 14 % fra 2016, mens salgsveksten i digitale flater ble 40 %. Salgsveksten bidro til at provisjonsinntekter, eksklusive provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt, økte med 3,3 % sammenlignet med 2016. Veksten var størst innen forsikring, sparing og plassering, og divisjonen oppnådde sterk vekst i forsikringsalget og økt plasseringsvolum. Satsingen på aksjesparekonto vurderes som vellykket og har bidratt til økt volum på spareområdet.

Arbeidsledigheten i regionen fortsatte å falle i 4. kvartal 2017, og prisen på boliger har avtatt. Utlånsveksten siste 12 måneder var ved utgangen av 2017 på 5,0 % inkludert overført volum fra SR-Finans. Eksklusiv effekt av fusjonen var 12 måneders utlånsvekst 3,1 %. Innskuddsveksten ble 3,1 % siste 12 måneder. Økt optimisme i næringslivet har foreløpig ikke gitt større utslag i økt etterspørsel etter boliglån.

Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes som meget god med lav tapsrisiko. Andelen utlåns eksponering (inkludert porteføljen i SpareBank 1 Boligkreditt og SR-Boligkreditt) innenfor 85 % belåningsgrad utgjorde 89,0 % (89,6 %) ved utgangen av 2017. IRB-risikovektene på boliglån var 21,6 % (22,3 %) ved utgangen av 2017, og reflekterte en solid og stabil portefølje.

Andelen misligholdte lån over 30 dager var 0,39 % (0,20 %) av totale utlån ved utgangen av 2017.

finansieringskostnader og de anvendte mellomregningsrentene elimineres på konsernivå.

Økningen fra 2016 skyldes at lån overført fra SR-Finans inngår i personmarkedsdivisjonens portefølje fra 1. kvartal 2017, og disse lånene har i sin natur høyere mislighold. Nedskrivninger på utlån økte til 63 mill kroner (32 mill kroner) i 2017 og var spesielt knyttet til forbruksfinansiering gjennom en distribusjonsavtale som nå er avsluttet.

Bedriftsmarkedsdivisjonen ³

Fra 1. januar 2017 inngår næringslivskundene i tidligere SpareBank 1 SR-Finans som en del av bedriftsmarkedsdivisjonen. Ansatte i SR-Finans som var knyttet til bedriftsmarkedet ble overført til bedriftsmarkedsdivisjonen i morbank.

Tabell 6, Bedriftsmarkedsdivisjonen

	31.12.17	31.12.16
Renteinntekter	1.475	1.308
Provisjons- og andre inntekter	316	305
Inntekter fra finansielle investeringer	6	26
Sum inntekter	1.796	1.639
Sum driftskostnader	268	234
Resultat før nedskrivninger	1.529	1.405
Nedskrivninger på utlån	480	654
Resultat før skattekostnad	1.049	751

Bedriftsmarkedsdivisjonens bidrag før nedskrivninger på utlån ble 1.529 mill kroner (1.405 mill kroner) i 2017, 124 mill kroner i økning fra 2016. Økt resultat skyldes blant annet fusjonen med SR-Finans, samt økte rentemarginer. Kostnadene økte med 34 mill kroner fra 2016 til 2017, hovedsakelig som følge av økt antall ansatte i forbindelse med fusjonen, 5 % finansskatt, samt økte driftskostnader relatert til SR-Finans.

Divisjonens utlånsvekst siste 12 måneder, inkludert overført volum fra SR-Finans ble 11,0 %. Eksklusiv effekt av fusjonen ble utlånsveksten siste 12 måneder 2,0 %. Divisjonens innskudd har økt med 23,2 % de siste 12 måneder. Økte innskudd kom primært i 1. halvdel av 2017 som følge av økte innskudd fra nye kunder i offentlig sektor.

Kvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen vurderes som god. Andel engasjement med misligholds-sannsynlighet lavere enn 2,5 % gjennom en full tapssyklus utgjorde 72,4 % (75,0 %) av porteføljen ved utgangen av 2017. Porteføljen innen eiendomssektoren representerte konsernets største konsentrasjon mot en enkelt bransje og utgjorde 14,7 % (15,2 %) av samlet utlånseksponering inkludert personmarkeds kunder. En vesentlig del av denne

⁴ Kapitalmarkedsdivisjonen betjener kunder i hele konsernet, og kundeinntektene inntektsføres i sin helhet i det forretningsområdet som kunden tilhører.

porteføljen var finansiering av næringseiendom for utleie. Denne porteføljen preges av langsiktige leiekontrakter og finansielt solide leietagere.

Det ble resultatført netto individuelle nedskrivninger på 482 mill kroner og 2 mill kroner i reduserte gruppevise nedskrivninger i 2017, sammenlignet med 510 mill kroner i individuelle nedskrivninger og 144 mill kroner i gruppevise nedskrivninger i 2016. Divisjonens ordinære resultat før skatt ble 298 mill kroner høyere enn på samme tid i 2016.

Kapitalmarkedsdivisjonen ⁴

Verdipapirvirksomheten er organisert under merkenavnet SR-Bank Markets og omfatter kunde- og egenhandel med renter, valuta og Corporate Finance-tjenester.

Tabell 7, Kapitalmarkedsdivisjonen

	31.12.17	31.12.16
Renteinntekter	38	46
Provisjons- og andre inntekter	83	90
Inntekter fra finansielle investeringer	80	39
Sum inntekter	201	175
- herav viderefordelt til BM	63	46
Sum inntekter etter viderefordeling	138	129
Sum driftskostnader	75	81
Resultat før skattekostnad	63	48

SR-Bank Markets' driftsresultat før skatt ble 63 mill kroner i 2017, en økning på 15 mill kroner fra 2016. Inntektene som genereres blir inntektsført i de forretningsområder hvor kundene ligger, primært i bedriftsmarkedsdivisjonen.

Før allokering av kundeinntekter til øvrige forretningsområder, oppnådde SR-Bank Markets driftsinntekter på 201 mill kroner i 2017. Dette var en økning på 26 mill kroner fra 2016, og skyldes hovedsakelig verdiøkning på bankens obligasjonsportefølje gjennom 2017. Inntekter fra omsetning av aksjer og obligasjoner falt bort i 4. kvartal 2017 som følge av at aksjebordet ble solgt til SpareBank 1 Markets. Corporate Finance har ferdigstilt flere prosjekt i 2017 og oppnådde et resultat på høyde med 2016.

Resultat før skatt og før allokering av kundeinntekter ble 126 mill kroner i 2017, en økning på 32 mill kroner fra 2016.

Aksjebordet ble i 4. kvartal 2017 solgt til SpareBank 1 Markets. SpareBank 1 SR-Bank fikk som oppgjør

eierandeler i SpareBank 1 Markets og det ble inngått samarbeidsavtale innen flere områder.

Datterselskap

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS

Selskapet oppnådde et resultat før skatt i 2017 på 26,7 mill kroner (16,2 mill kroner). Økt resultat skyldes i hovedsak bedret boligmarked i Stavangerregionen, med økt antall omsetninger i 2017.

I 2017 ble det formidlet 6.565 (6.042) eiendommer til en samlet verdi på ca. 20,6 mrd kroner (19 mrd kroner). Tilgangen på nye oppdrag har vært god, og var totalt 13 % høyere enn i 2016.

Det har vært, og er fremdeles, betydelige forskjeller i de regionale markedene både med hensyn til prisutvikling og omsetningstider. I Bergen er boligmarkedet fremdeles godt, men både boligpriser og antall omsetninger viser en noe fallende tendens. I Agderfylkene er markedet stabilt med hensyn til omsetninger, og prisene har falt marginalt i 2017. I Rogaland har veksten i antall omsetninger flatet ut og antall omsetninger pr. måned er ved utgangen av 2017 omtrent på nivå med 2016. Boligprisene i Stavangerregionen er stabile og på nivå med prisene for 12 måneder siden.

Totalmarkedet økte med 7,7 % i Rogaland mens det var stabilt i Agder og svakt fallende i Hordaland. I forhold til 2016, ble antall formidlinger av brukte boliger og fritidshus økt med 2,2 % i 2017.

Tilbudet av nye boliger er godt, og omsetningen i Rogaland er i betydelig bedring. I Bergen er tilbudet av nye boliger godt, mens i Kristiansand er tilbudet stort og markedet noe krevende.

Innenfor næringseiendom var tilgangen på lokaler både for utleie og salg god. Ledighetsgraden på kontorlokaler har i Stavangerregionen stabilisert seg i 2017. Det er økt aktivitet i leiemarkedet, og stadig flere leietakere søker nye lokaler tilpasset forventet aktivitetsnivå framover. I Bergen er aktiviteten fremdeles god innenfor både utleie og salg av næringseiendom, og selskapet har etablert seg som en ledende aktør innenfor næringsmegling i Bergensområdet.

SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS

SpareBank 1 Regnskapshuset SR oppnådde i 2017 et resultat før skatt på 3,5 mill kroner (1,6 mill kroner). I resultatet inngår avskrivninger av immaterielle eiendeler på 1,9 mill kroner (1,6 mill kroner).

Selskapet ble etablert i 2015 og har siden oppstarten vokst fra 0 til ca. 100 mill kroner i årlig omsetning. Selskapet hadde ved utgangen av 2017 syv kontor, fire i Rogaland og tre i Bergen, samt i overkant av 1.600 kunder.

Regnskapshuset har siden oppstart fått en solid markedsposisjon i Rogaland og Hordaland og opplever god tilførsel av nye kunder som ønsker bistand til moderne og effektiv regnskapsførsel. Kundene etterspør skybaserte og automatiserte tjenester og selskapet vil fremover tilby skreddersydde IT løsninger for kundene, uavhengig av bransje/størrelse. Samtidig bruker selskapet nå mye ressurser på robotisering av arbeidsprosesser og vil foruten bruk av egne ressurser kapitalisere på den kompetansen SpareBank 1 SR-Bank har som ledende aktør på dette området. Nye forretningsområder innenfor rådgiving og lønn/HR er under oppbygging da selskapet opplever en stor etterspørsel etter denne type tjenester.

SR-Forvaltning AS

Resultat før skatt i 2017 ble 33,5 mill kroner (28,1 mill kroner). Selskapet har opplevd god kundetilvekst i 2017, særlig for diskresjonære mandat. Kapital under forvaltning var ved utgangen av 2017 11,0 mrd kroner (9,5 mrd kroner).

SR-Forvaltning har konsesjon for aktiv forvaltning og verdipapirfondsforvaltning. Forvaltningsselskapet har tre verdipapirfond; SR-Utbytte, SR-Kombinasjon og SR-Rente, som ble lansert for ca. 4 år siden. I 2017 gav aksjefondet SR-Utbytte 18,05 % avkastning (referanse 18,21 %), rentefondet SR-Rente gav en avkastning på 4,69 % (referanse 0,67 %), og kombinasjonsfondet SR-Kombinasjon gav 12,17 %, som var 3,01 %-poeng bedre enn respektive referanse som var 9,16 %.

Selskapet forvalter i tillegg diskresjonære porteføljer for SpareBank 1 SR-Bank's pensjonskasse, samt for eksterne kunder under diskresjonære mandat. Den eksterne kundebasen består av pensjonskasser, offentlige og private virksomheter, samt formuende privatpersoner. Selskapet har siden oppstarten i 1999 gitt god langsiktig risikjustert avkastning for sine kunder, både absolutt og relativt.

SR-Forvaltnings investeringsfilosofi er langsiktig og verdiorientert. Selskapets investeringer skjer hovedsakelig i selskaper der aksjekursen er lav i forhold til bokførte verdier og inntjening, og som betaler solide utbytter.

SR-Boligkreditt AS

Selskapet oppnådde i 2017 et resultat før skatt på 272,8 mill kroner (113,1 mill kroner). Høyere resultat skyldes netto renteinntekter som økte med 226,4 mill kroner fra 2016. Økningen i netto renteinntekter kom primært som følge av økning i boliglån kjøpt av SpareBank 1 SR-Bank, og økningen må derfor sees i sammenheng med utvikling av netto renteinntekter i personmarkedsdivisjonen i SpareBank 1 SR-Bank. Netto inntekter fra finansielle investeringer ble redusert med 59,7 mill kroner og skyldes negative effekter av basisswapper som ble 99,0 mill i 2017 mot negative effekter av basisswapper i 2016 på 27,4 mill kroner.

SR-Boligkreditt ble etablert i 2015 og har som formål er å kjøpe boliglån av SpareBank 1 SR-Bank og finansierer dette ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Gjennom SR-Boligkreditt kan SpareBank 1 SR-Bank diversifisere og optimalisere sin funding. Moody's har gitt sin beste rating, Aaa til SR-Boligkreditt.

Ved utgangen av 2017 har selskapet utstedt obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) pålydende 39,6 mrd kroner, og kjøpt lån for 40,8 mrd kroner av SpareBank 1 SR-Bank.

Tilknyttede selskap

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen er Norges nest største finansgruppering, og er et bank- og produksamarbeid der SpareBank 1-bankene i Norge samarbeider slik at bankene forblir sterke og selvstendige. Hensikten med alliansesamarbeidet er å anskaffe og levere konkurransedyktige, finansielle tjenester og produkter, samt å ta ut stordriftsfordeler i form av lavere kostnader og/eller høyere kvalitet. Alliansesamarbeidet drives gjennom eierskap og deltakelse i SpareBank 1 Banksamarbeidet, mens utvikling og drift av produktselskaper er organisert gjennom bankenes eierskap i holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen.

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen eier 100 % av aksjene i SpareBank 1 Forsikring, SpareBank 1 Skadeforsikring, ODIN Forvaltning, SpareBank 1 Medlemskort, SpareBank 1 Gruppen Finans og Conecto. SpareBank 1 SR-Bank sin eierandel i SpareBank 1 Gruppen var ved utgangen av 2017 på 19,5 %.

SpareBank 1 Gruppen oppnådde i 2017 et resultat før skatt på 2.210 mill kroner (2.019 mill kroner).

Resultatforbedringen kom primært fra høye finansinntekter i SpareBank 1 Forsikring som følge av god avkastning på aksjeporteføljen og positiv verdiutvikling på eiendommer. Øvrige selskap som inngår i Gruppen leverte gode resultat og forbedring fra 2016, med unntak av SpareBank 1 Skadeforsikring som fikk ett svakere resultat i 2017 som følge av høyere skade- og kostnadsprosent.

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA

SpareBank 1 Banksamarbeidet er ansvarlig for samarbeidsprosesser og leveranse av tjenester til SpareBank 1-alliansen og utvikler og leverer blant annet felles IT/mobilløsninger, merkevare- og markedsføringskonsepter, forretningskonsepter, produkter og tjenester, kompetanse, analyser, prosesser, beste-praksis-løsninger og innkjøp. SpareBank 1 SR-Bank sin eierandel i SpareBank 1 Banksamarbeidet var ved utgangen av 2017 på 18,0 %.

SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt har konsesjoner som kredittforetak og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i henholdsvis boliglåns- og næringsseidomsporteføljer kjøpt av eierbankene. Selskapene eies av banker i SpareBank 1-alliansen og bidrar til å sikre eierbankene tilgang til stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser.

SpareBank 1 Boligkreditt oppnådde i 2017 et resultat før skatt på -239 mill kroner (-146 mill kroner). Årsaken til det negative resultatet skyldes primært negative effekter av basisswapper som økte med 89 mill kroner fra -300 mill kroner i 2016 til -389 mill kroner i 2017. Ved utgangen av 2017 hadde selskapet et samlet utlånsvolum på 177,7 mrd kroner (174,5 mrd kroner), hvorav 14,1 mrd kroner (24,2 mrd kroner) var boliglån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Bankens eierandel i selskapet var 8,0 % ved utgangen av 2017. Eierandelen ble oppdatert ved utgangen av 2017 i samsvar med andel solgt volum ved samme tidspunkt.

SpareBank 1 Næringskreditt oppnådde i 2017 et resultat før skatt på 79 mill kroner (112 mill kroner). Ved utgangen av 2017 hadde selskapet et samlet utlånsvolum på 9,9 mrd kroner (11,0 mrd kroner), hvorav 0,5 mrd kroner (0,5 mrd kroner) var lån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Bankens eierandel i selskapet var 19,2 % ved utgangen av 2017.

BN Bank ASA

BN Bank er en landsdekkende bank med hovedkontor i Trondheim. Banken eies av banker i SpareBank 1-alliansen, hvor SpareBank 1 SR-Bank eier 23,5 %. BN Bank oppnådde i 2017 et resultat før skatt på 395 mill kroner (348 mill kroner). Økt resultat skyldes hovedsakelig økte renteinntekter og lavere tap sammenlignet med 2016.

SpareBank 1 Kredittkort AS

SpareBank 1 Kredittkort er eid av SpareBank 1 bankene, hvor SpareBank 1 SR-Bank eier 17,9 %. Selskapet er leverandør av kredittkortløsninger til SpareBank 1 bankene, og oppnådde i 2017 et resultat før skatt på 112 mill kroner (172 mill kroner). Redusert resultat kom som en kombinasjon av reduserte transaksjonsinntekter som følge av EU-reguleringer, samt økte kostnader i forbindelse med overtakelse av LO-porteføljen.

SpareBank 1 Betaling AS/Vipps AS

SpareBank 1 bankene eier i fellesskap SpareBank 1 Betaling, hvor SpareBank 1 SR-Bank har en eierandel på 19,7 %. SpareBank 1 Betaling stod bak den mobile betalingsløsningen mCASH. Selskapet ble høsten 2017 den nest største eieren i Vipps med 25 % eierandel. Betalingsløsningen vil bygge videre på den kompetansen som ble skapt i både Vipps og mCASH. Gjennom samarbeidet vil Sparebank 1 stå bedre rustet i markedet for mobile betalingsløsninger i konkurranse med store internasjonale aktører.

SpareBank 1 Mobilbetaling fikk i 2017 et resultat før skatt på -34 mill kroner (-135 mill kroner). Underskuddet skyldes driftskostnader og utgiftsførte investeringskostnader.

Kapitalanskaffelse og likviditet

SpareBank 1 SR-Bank hadde ved utgangen av 2017 meget god likviditet og legger til grunn fortsatt god tilgang på langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser. Konsernet tilstreber en jevn forfallsstruktur på innlån og vektlegger gode relasjoner til norske og internasjonale investorer og banker. Likviditetsbufferen⁵ var 32,3 mrd kroner ved utgangen av 2017, og dekker normal drift i 32 måneder med stengte markeder. Bankens forfall på fremmedfinansiering de neste 12 månedene utgjør 10,9 mrd kroner. I tillegg til likviditetsbufferen har banken 19,7 mrd kroner i boliglån klaggjort for OMF-finansiering.

⁵ Likviditetsbuffer: kontanter, korte plasseringer og trekkrettigheter i Norges Bank (obligasjoner inkl OMF). Forutsatt uendrede innskudd og utlån, og ingen nye innlån i perioden.

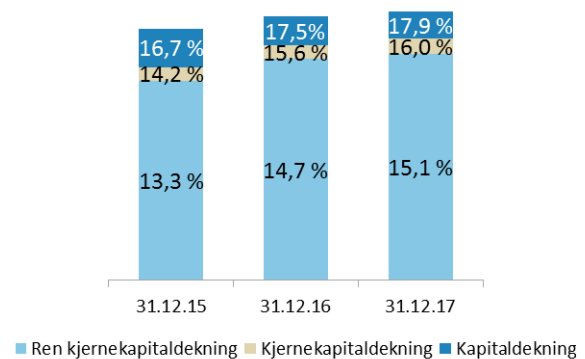
Konsernet har det siste året videreført en høy andel langsiktig finansiering. Net Stable Funding Ratio⁶ var ved utgangen av 2017 119 % (118 %) for konsernet, og bekrefter konsernets gode likviditetssituasjon.

Bankens rating hos Moody's og Fitch Ratings er henholdsvis A1 (outlook negative) og A- (outlook stable).

Kapitaldekning

Ved utgangen av 2017 var ren kjernekapitaldekning 15,1 %, en økning fra 14,7 % på samme tidspunkt i 2016.

Fig. 5 Kapitaldekning

Alle kapitaldekningstall er basert på overgangsregelen ("Basel I-gulvet") som sier at kapitalkravet ved bruk av interne metoder ikke kan bli mindre enn 80 % av kapitalkravet etter Basel I-regelverket.

I Norge blir det krevd en motsyklisk kapitalbuffer i intervallet 0 - 2,5 % i form av ren kjernekapital. Formålet med motsyklisk kapitalbuffer er å gjøre bankene mer solide og robuste overfor utlånstap. Kapitalbufferkravet økte fra 1,5 %-poeng til 2,0 %-poeng fra 31.12.2017.

Pilar 2 -påslaget er et institusjonsspesifikt påslag med formål å skape sikkerhet for at norske banker har tilstrekkelig kapital til å dekke risikoen forbundet med virksomheten også utover de risikoene som inngår i det regulatoriske minimumskravet. Finanstilsynet har i sin vurdering gitt konsernet et individuelt Pilar 2 -påslag på 2,0 %.

Samlet krav for SpareBank 1 SR Bank til ren kjernekapitaldekning inkludert motsyklisk kapital-

⁶ NSFR er beregnet i henhold til retningslinjer fra Finanstilsynet og er beregnet som tilgjengelig stabil finansiering relativt til nødvendig stabil finansiering.

buffer og Pilar 2 påslag var pr 31.12.2017 14,0 %. Kravet oppfylles med god margin. Banker klassifisert som systemviktige finansinstitusjoner pålegges i tillegg ett særskilt kapitalbufferkrav. SpareBank 1 SR-Bank er ikke definert som systemviktig finansinstitusjon.

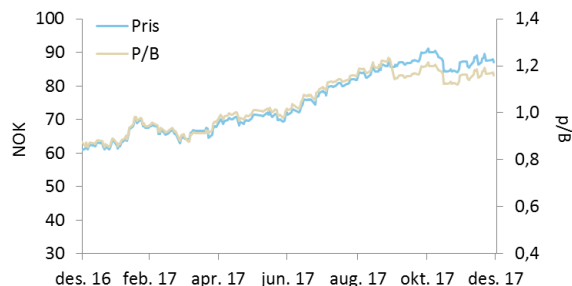
SpareBank 1 SR-Bank har langsiktig mål om å ha en ren kjernekapitaldekning på 15,0 %, som inkluderer management buffer på 1%-poeng. Målet skal opprettholdes gjennom god lønnsomhet, balansert vekst og konkurransedyktige utbytter.

Kjernekapitaldekningen ble 16,0 % (15,6 %), mens totalkapitaldekningen økte til 17,9 % fra 17,5 %, godt innenfor kravet til kapitaldekning på 17,5 %.

Bankens aksjer

Kursen på bankens aksjer (SRBANK) var 87,00 kroner ved utgangen av 2017. Dette var en oppgang på 43,2 % fra utgangen av 2016. Hovedindeksen på Oslo Børs steg i samme periode med 19,1 %. Omsetningen av SRBANK i 4. kvartal 2017 tilsvarte 4,7 % (12,9 %) av antall utestående aksjer. Den 1. juni 2017 ble SR-Bank aksjen inkludert i hovedindeksen på Oslo Børs.

Fig. 6 Aksjekurs og pris bok

Det var 10.834 (10.428) aksjonærer ved utgangen av 2017. Andelen eid av selskap og personer i utlandet var 23,5 % (19,1 %), mens 44,7 % (49,9 %) var hjemmehørende i Rogaland, Agder-fylkene og Hordaland. De 20 største eierne eide til sammen 56,6 % (56,9 %). Bankens egenbeholdning utgjorde 206.757 aksjer, mens ansatte i konsernet eide 1,6 % (1,8 %).

Tabellen nedenfor viser de 20 største aksjonærene pr 31. desember 2017:

Tabell 8, 20 største aksjonærer

	Antall aksjer (1.000)	Andel %
Sparebankstiftelsen SR-Bank	72.419	28,3 %
Folketrygdfondet	16.988	6,6 %
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	8.913	3,5 %
SpareBank 1-stiftinga Kvinnherad	6.227	2,4 %
Vpf Nordea Norge Verdi	5.958	2,3 %
Danske Invest Norske Instit. II	3.575	1,4 %
Verdipapirfondet DNB Norge (IV)	3.539	1,4 %
Odin Norge	3.506	1,4 %
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	3.025	1,2 %
Clipper AS	2.565	1,0 %
Pareto Aksje Norge	2.224	0,9 %
KAS Bank NV, Nederland	1.935	0,8 %
Danske Invest Norske Aksjer Inst.	1.902	0,7 %
Morgan Stanley and Co Intl plc, U.K.	1.886	0,7 %
JPMorgan Chase Bank N.A., U.S.A.	1.881	0,7 %
KLP Aksjenorge Indeks	1.811	0,7 %
Westco AS	1.663	0,7 %
Pareto AS	1.641	0,6 %
Vpf Nordea Norge Avkastning	1.640	0,6 %
Forsvarets Personellservice	1.514	0,6 %
Sum 20 største	144.810	56,6 %

Regnskapsprinsipper

Det vises til note 1 for nærmere beskrivelse av anvendte regnskapsprinsipper i selskaps- og konsernregnskapet. Konsernet følger de samme regnskapsprinsipper i delårsregnskapene som i årsregnskapet.

Hendelser etter balansedagen

Det har ikke vært registrert vesentlige hendelser etter 31.12.2017 som påvirker det avlagte delårsregnskapet.

Utsikter

Det forventes moderat til økende vekst i verdensøkonomien i 2018 og 2019. Veksten i norsk økonomi er god og aktiviteten i oljerelatert virksomhet viser nå tegn til bedring, selv om investeringene i petroleumssektoren falt med om lag 10 % i 2017. Oljedirektoratet forventer en svak økning i oljeinvesteringene på om lag 1,5 % i 2018, og videre en markant oppgang på 15 % i 2019.

Det samlede aktivitetsnivået i Rogaland har vært avdempet i 2017, men forventes å øke i årene fremover. Både oljeselskap og leverandørindustrien melder nå om bedre utsikter med økt omsetning, nye investeringer og flere ansettelser. Eksportrettede næringer opplever fremgang som følge av en svak norsk krone og økt konkurransekraft. Bygg- og anleggsbransjen er positivt påvirket av et lokalt boligmarked i bedring, og det forventes moderat økende aktivitet innen denne sektoren fremover. I

Hordaland og Agder forventes det fortsatt stabil og god aktivitet innen de fleste sektorer.

Arbeidsledigheten i Norge har blitt gradvis redusert og var 2,6 % i januar 2018. I Rogaland ble ledigheten redusert fra 5,0 % for ett år siden til 3,3 % i januar 2018. Ledigheten ble også redusert i Hordaland og Agder. EiendomsMegler 1 melder om økt aktivitet i boligmarkedet hvor totalmarkedet i Rogaland økte med 7,7 % siste året. Markedet var stabilt i Agder og svakt fallende i Hordaland. Prisvekst på boliger i Norge siste 12 måneder ble snudd fra 12,8 % pr desember 2016 til -2,1 % pr desember 2017, mens prisedgangen i Stavanger snudde fra -2,6 % pr desember 2016 til 0,0 % vekst pr desember 2017. Det er usikkerhet rundt utviklingen i transaksjonsvolum og boligpris i bankens markedsområde fremover. Kombinasjonen av lavere arbeidsledighet i konsernets markedsområde og at den negativ prisvekst på boliger vi har hatt i Stavangerregionen nå har snudd, gjør at konsernet fremover forventer at utlånsvolumene skal øke moderat med 4-6 % i 2018.

Konsernets langsiktige mål for egenkapitalavkastning er minimum 12 %. Konsernet har videre en målsetting om ren kjernekapitaldekning på 15 %. SpareBank 1 SR-Bank er et solid og lønnsomt konsern, og har de senere år styrket sin soliditet i tråd med myndighetenes krav. Dette er oppnådd gjennom inntjening fra en forretningsmodell med god bredde i inntekter og effektiv drift.

Det er i konsernets prognoser tatt høyde for at konsernet i 2018 vil måtte ta nedskrivninger som overstiger gjennomsnittet i en konjunktursyklus. Noen av bankens kunder innenfor oljeindustrien opplever et

fortsatt krevende marked. Samtidig har arbeidsledighet og boligpriser utviklet seg bedre enn tidligere antatt og flertallet av bankens kunder har nå snudd pessimisme til optimisme. Med bakgrunn i dette forventes et nedskrivningsbehov for 2018 på 400 – 500 mill kroner. Styret understreker at det er knyttet usikkerhet til alle vurderinger av fremtidige forhold.

For å gi enda bedre kundeopplevelser, øke effektiviteten ytterligere, samt øke salget, investerer konsernet i ny teknologi og kompetanse hos våre medarbeidere. Resultatet av denne satsingen er blant annet tilbud av nye betalingstjenester gjennom sammenslåing av Vipps, BankAxept og Bank ID. Kundene vil samtidig oppleve økt tilgjengelighet og servicegrad gjennom utvikling av egen «chat robot». I tillegg var SpareBank 1 SR-Bank første bank i Norge med tilbud om digital løsning for samtykkebasert lånesøknad. Som et ledd i utvikling av ny teknologi har konsernet startet FinStart Nordic, et heleid datterselskap. FinStart Nordic vil investere i selskap som driver med utviklings- og innovasjonsarbeid, og skal være med å gi banken et konkurransemessig fortrinn. Konsernet ønsker å styrke satsingen mot kunder i det sentrale Østlandsområdet og vil i begynnelsen av 2018 etablere et eget kontor i Oslo som skal betjene større bedrifts- og personkunder. Dette skal sammen med kundevekst, riktig risikoprising av utlån og kostnadskontroll sikre konsernet konkurranseevne fremover.

Stavanger, 6. februar 2018
Styret for SpareBank 1 SR-Bank ASA

Resultatregnskap

Morbank				Note	Konsern			
4. kv. 2016	4. kv. 2017	01.01.16 - 31.12.16	01.01.17 - 31.12.17		01.01.17 - 31.12.17	01.01.16 - 31.12.16	4. kv. 2017	4. kv. 2016
				Resultatregnskap (i mill kr)				
1.203	1.212	4.868	4.863	Renteinntekter	5.747	5.563	1.463	1.400
581	517	2.407	2.095	Rentekostnader	2.585	2.692	644	667
622	695	2.461	2.768	Netto renteinntekter	3.162	2.871	819	733
264	268	1.054	1.069	Provisjonsinntekter	1.597	1.511	384	372
17	18	68	76	Provisjonskostnader	79	72	19	18
1	3	5	8	Andre driftsinntekter	6	4	2	1
248	253	991	1.001	Netto provisjons- og andre inntekter	1.524	1.443	367	355
4	0	109	9	Utbytte	11	110	0	5
224	19	776	500	Inntekter fra eierinteresser	425	384	154	78
95	40	145	238	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	198	160	50	56
323	59	1.030	747	Netto inntekter fra finansielle investeringer	634	654	204	139
1.193	1.007	4.482	4.516	Sum netto inntekter	5.320	4.968	1.390	1.227
214	253	854	952	Personalkostnader	1.263	1.166	333	293
119	117	411	428	Administrasjonskostnader	478	464	128	133
81	85	269	296	Andre driftskostnader	426	402	109	114
414	455	1.534	1.676	Sum driftskostnader	2.167	2.032	570	540
779	552	2.948	2.840	Driftsresultat før nedskrivninger på utlån	3.153	2.936	820	687
118	120	684	542	Nedskrivninger på utlån og garantier	543	778	120	162
661	432	2.264	2.298	Driftsresultat før skatt	2.610	2.158	700	525
102	111	343	439	Skattekostnad	524	403	141	96
559	321	1.921	1.859	Resultat etter skatt	2.086	1.755	559	429
				Utvidet resultatregnskap				
131	28	-62	-12	Estimatavvik pensjoner	-12	-62	28	143
-33	-7	15	3	Skatteeffekt estimatavvik pensjoner	3	15	-7	-36
98	21	-47	-9	Sum poster som ikke reklassifiseres over resultatet	-9	-47	21	107
0	9	-62	9	Verdiendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	9	-62	9	0
0	0	0	0	Andel av utvidet resultat i TS og FKV*	8	-7	8	27
0	9	-62	9	Sum poster som kan reklassifiseres over resultatet	17	-69	17	27
98	30	-109	0	Periodens utvidede resultat	8	-116	38	134
657	351	1.812	1.859	Totalresultat	2.094	1.639	597	563
				Resultat pr aksje (konsern)	8,16	6,87	2,18	1,68

* TK-Tilknyttet selskap, FKV- Fellskontrollert virksomhet

Balanse

Morbank			Note	Konsern	
31.12.16	31.12.17	Balanse (i mill kr)		31.12.17	31.12.16
1.079	207	Kontanter og fordringer på sentralbanker		207	1.079
10.138	1.607	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1.608	4.334
120.252	130.579	Utlån til kunder	3, 8	171.237	156.372
22.042	32.203	Sertifikater og obligasjoner		31.909	21.024
5.057	6.033	Finansielle derivater	10	5.541	4.315
433	507	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	17	717	596
22	0	Virksomhet som skal selges		0	22
2.884	2.363	Investering i eierinteresser		3.953	4.460
3.713	4.853	Investering i konsernselskap		0	0
698	724	Andre eiendeler	5	1.446	1.206
166.318	179.076	Sum eiendeler	12	216.618	193.408
2.140	4.538	Gjeld til kredittinstitusjoner		2.335	1.583
86.183	95.635	Innskudd fra kunder	7	95.384	85.913
54.079	51.307	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	11	90.497	80.275
2.711	5.013	Finansielle derivater	10	3.787	2.515
1.999	1.770	Annen gjeld	6	1.962	2.188
2.646	2.764	Ansvarlig lånekapital	11	2.764	2.646
149.758	161.027	Sum gjeld		196.729	175.120
6.394	6.394	Aksjekapital		6.394	6.394
1.587	1.587	Overkursfond		1.587	1.587
575	1.087	Avsatt utbytte		1.087	575
52	43	Fond for urealiserte gevinster		43	52
0	150	Hybrid kapital		150	0
7.952	8.788	Annen egenkapital		10.628	9.680
0	0	Periodens resultat		0	0
16.560	18.049	Sum egenkapital		19.889	18.288
166.318	179.076	Sum gjeld og egenkapital	12	216.618	193.408

Endring i egenkapital

Konsern (millioner kroner)	Aksje- kapital	Overkurs- fond	Hybrid- kapital	Annen egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2015	6.394	1.587		8.770	163	16.914
Resultat etter skatt				1.866	-111	1.755
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				-47		-47
Verdiendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				-62		-62
Andel av utvidet resultat tilknyttede selskap				-7		-7
Årets utvidede resultat				1.750	-111	1.639
Korrigert egenkapital i tilknyttede selskap				121		121
Utbytte år 2015, endelig besluttet i 2016				-384		-384
Omsetning egne aksjer				-2		-2
Transaksjoner med aksjonærene	0	0		-386	0	-386
Egenkapital 31.12.2016	6.394	1.587		10.255	52	18.288
Resultat etter skatt				2.095	-9	2.086
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				-9		-9
Verdiendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				9		9
Andel av utvidet resultat tilknyttede selskap				8		8
Årets utvidede resultat				2.103	-9	2.094
Hybridkapital			150	-2		148
Korrigert egenkapital i tilknyttede selskap				-58		-58
Utbytte år 2016, endelig besluttet i 2017				-575		-575
Omsetning egne aksjer				-8		-8
Transaksjoner med aksjonærene	0	0		-583	0	-583
Egenkapital 31.12.2017	6.394	1.587	150	11.715	43	19.889

Kontantstrømoppstilling

Morbank			Konsern	
01.01.16 - 31.12.16	01.01.17 - 31.12.17	Kontantstrømoppstilling	01.01.17 - 31.12.17	01.01.16 - 31.12.16
16.959	-10.609	Endring utlån til kunder	-14.916	-2.448
4.256	4.313	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	5.199	5.095
-3.448	9.451	Endring innskudd fra kunder	9.470	-3.530
-839	-829	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-823	-835
-1.963	9.279	Endring fordringer og gjeld på kreditinstitusjoner	738	-1.837
-491	-593	Renter på fordring og gjeld til kreditinstitusjoner	-776	-629
-1.728	-10.196	Endring sertifikater og obligasjoner	-10.901	-1.510
443	445	Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	446	422
991	1.016	Provisjonsinnbetalinger	1.540	1.445
60	-25	Kursgevinster ved omsetning trading	-43	59
-1.495	-1.550	Utbetalinger til drift	-2.039	-1.990
-544	-621	Betalt skatt	-683	-637
-481	3.908	Andre tidsavgrensninger	3.696	369
11.720	3.989	A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	-9.092	-6.026
-85	-50	Investering i varige driftsmidler	-158	-167
0	8	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	8	0
-1.090	-2.145	Langsiktige investeringer i aksjer	-158	-168
368	919	Innbetaling fra salg langsiktige investeringer i aksjer	756	376
886	509	Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	387	681
79	-759	B Netto likviditetsendring investering	835	722
8.395	5.382	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16.303	29.255
-15.813	-10.256	Tilbakebetaling - utstedte verdipapirer	-9.471	-19.332
-835	-519	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-737	-1.075
0	930	Opptak og salg av egne ansvarlige lån	930	0
-746	-825	Tilbakebetaling - ansvarlig lånekapital	-825	-746
-132	-103	Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-102	-132
	150	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av hybridkapital	150	
-384	-511	Utbytte til aksjeeierne	-511	-384
-9.515	-5.752	C Netto likviditetsendring finansiering	5.737	7.586
2.284	-2.522	A+B+C Netto endring likvider i perioden	-2.520	2.282
1.109	3.393	Likviditetsbeholdning periodens start	3.393	1.111
3.393	871	Likviditetsbeholdning periodens slutt	873	3.393
		Likviditetsbeholdning spesifisert		
1.079	207	Kontanter og fordringer på sentralbanker	207	1.079
2.314	664	Fordringer på kreditinstitusjoner uten oppsigelsestid	666	2.314
3.393	871	Likviditetsbeholdning	873	3.393

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanker, samt den del av sum innskudd i og utlån til kreditinstitusjoner som gjelder rene plasseringer i kreditinstitusjoner. Kontantstrømanalysen viser hvordan henholdsvis morbank og konsern har fått tilført likvide midler og hvordan disse er brukt.

Noter til regnskapet

Note 1 Regnskapsprinsipper

1.1 Grunnlag for utarbeidelse

Kvartalsregnskapet for Sparebank 1 SR-Bank ASA omfatter perioden 01.01. - 31.12.2017. Kvartalsregnskapet er utarbeidet i samsvar med IAS 34 Delårsrapportering. Delårsregnskapene er ureviderte. Foreliggende kvartalsregnskap er utarbeidet i henhold til gjeldende IFRS standarder og IFRIC fortolkninger.

Kvartalsregnskapet omfatter ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap og bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2016.

Fusjon SpareBank 1 SR-Bank ASA og SpareBank 1 SR-Finans AS

Den 01.01.2017 fusjonerte SpareBank 1 SR-Bank ASA inn datterselskapet SpareBank 1 SR-Finans AS. For Konsernregnskapet betyr ikke fusjonen noe knyttet til sammenlignbare tall. For morbanken er det vurdert at regnskapet ikke omarbeides for 2016 da tallene er uvesentlige. Tall for morbank vil derfor ikke være direkte sammenlignbare for 2017 og 2016. For å reflektere ny rapporteringsstruktur er note 12 Segmentrapportering omarbeidet og viser segment på konsernnivå også for 2016.

Anvendelse av IFRIC 21 for rapportering

IFRIC 21 Avgifter fastsetter regnskapsføringen av en plikt til å betale en avgift som faller innenfor virkeområdet til IAS 37 Avsetninger. Fortolkningen omhandler hva den utløsende hendelsen er, som medfører at avgiften skal innregnes som en forpliktelse.

Det har vært en diskusjon etter innføring av standarden, om den årlige avgiften til Bankenes Sikringsfond for 2015 og 2016 skulle vært kostnadsført i sin helhet 1. kvartal. Finansdepartementet fastsatte den 19.09.2016 en ny forskrift ved utreden fra Bankenes Sikringsfond. Forskriften innebærer at banker ikke må regnskapsføre hele sikringsfondsavgiften i 1. kvartal, og trådte i kraft 01.01.2017. I påvente av Finanstilsynets forskrift videreførte SpareBank 1 SR-Bank i 2016 tidligere praksis ved at avgiften ble periodisert månedlig.

Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer til standarder og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som konsernet har valgt å ikke anvende tidlig, er de vesentligste standardene IFRS 9 "Finansielle instrumenter", IFRS 15 "Inntekter fra kundekontrakter" og IFRS 16 "Leieavtaler".

IFRS 9 "Finansielle instrumenter" vil fra og med 1.1.2018 erstatte IAS 39. SpareBank 1 SR-Bank har i samarbeid med øvrige SpareBank 1 banker arbeidet med modellverk, samt avklaringer rundt verdsettelse, klassifisering mv de siste par årene. Konsernet har jobbet med klargjøring samt konsekvensutredning knyttet til effekt av implementering. Foreløpige beregninger viser at økt avsetningsbehov for tap vil være i spennet mellom 100 og 150 mill kroner. Dette vil medføre en forventet negativ effekt på ren kjernekapital på mellom 9 og 13 punkter. SpareBank 1 SR-Bank vil innen utgangen av februar 2018 beslutte om overgangsreglene på kapitaldekning ved implementering av IFRS 9 skal benyttes. Det vises ellers til note 42 IFRS 9 Finansielle instrumenter i årsregnskapet 2016.

Konsernet har vurdert virkningen av IFRS 15 "Inntekter fra kundekontrakter" og IFRS 16 "Leieavtaler" og ser ikke at disse vil få vesentlige konsekvenser.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

1.2 Viktige regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimer og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelse av regnskapsprinsipper og dermed regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. I årsregnskapet for 2016 er det redegjort nærmere for kritiske estimer og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper i note 3.

Note 2 Resultatførte nedskrivninger på utlån og garantier

Morbank			Konsern	
01.01.16 - 31.12.16	01.01.17 - 31.12.17		01.01.17 - 31.12.17	01.01.16 - 31.12.16
234	56	Periodens endring i individuelle nedskrivninger	56	277
147	0	Periodens endring i gruppenedskrivninger	1	158
6	8	Amortisert kost	8	6
126	262	Periodens konstaterte tap hvor det tidl. er nedskrevet	262	142
178	231	Periodens konst. tap hvor det tidl. ikke er nedskrevet	231	208
0	1	Periodens endring overtatte eiendeler	1	0
-7	-16	Periodens inngang på tidl. perioders nedskrivninger	-16	-13
684	542	Periodens nedskrivninger på utlån og garantier	543	778

Note 3 Balanseførte nedskrivninger på utlån og garantier

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
288	522	Individuelle nedskrivninger ved starten av perioden	595	318
0	74	Individuelle nedskrivninger ved starten av perioden SR-Finans	0	0
33	163	Økning i nedskrivning på eng. hvor det tidl. er nedskrevet	163	33
-46	-23	Tilbakeføring av nedskrivninger fra tidligere perioder	-23	-51
380	175	Nedskrivninger på eng. hvor det tidl. ikke er nedskrevet	175	443
-7	3	Økning amortisert kost	4	-7
-126	-262	Periodens konstaterte tap hvor det tidl. er nedskrevet	-262	-141
522	652	Individuelle nedskrivninger ved slutten av perioden	652	595
304	493	Konstaterte tap i perioden	493	350

Note 4 Misligholdte og tapsutsatte engasjement

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
		Misligholdte utlån		
917	555	Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	555	1.070
231	135	Individuelle nedskrivninger	135	275
686	420	Netto misligholdte utlån	420	795
25 %	24 %	Avsetningsgrad	24 %	26 %
		Andre tapsutsatte engasjement		
1.069	1.562	Tapsutsatte engasjement (ikke mislighold)	1.562	1.141
291	517	Individuelle nedskrivninger	517	320
778	1.045	Netto andre tapsutsatte engasjement	1.045	821
27 %	33 %	Avsetningsgrad	33 %	28 %

Note 5 Andre eiendeler

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
0	0	Immaterielle eiendeler	96	89
354	329	Varige driftsmidler	572	495
10	11	Oppførte ikke mottatte inntekter fra SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt	11	10
30	14	Forskuddsbetalte kostnader	18	32
9	1	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	1	9
200	200	Kapitalinnskudd SR-Pensjonskasse	200	200
46	0	Uoppgjorte handler	0	46
49	169	Andre eiendeler	548	325
698	724	Sum andre eiendeler	1.446	1.206

Note 6 Annen gjeld, garantier og andre forpliktelser

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
		Annen gjeld		
203	260	Påløpne kostnader og forskuddsbetalte inntekter	337	283
315	417	Utsatt skatteforpliktelse	393	360
351	383	Pensjonsforpliktelser	402	378
88	13	Andre spesifiserte avsetninger	13	5
621	393	Betalbar skatt	487	681
146	0	Uoppgjorte handler	0	146
275	304	Annen gjeld	330	335
1.999	1.770	Sum annen gjeld	1.962	2.188
		Stilte garantier (avtalte garantibeløp)		
9.759	9.043	Garantier kunder	9.120	9.835
588	588	Garantier andre	588	588
10.347	9.631	Sum garantier	9.708	10.423
		Andre forpliktelser		
5.371	5.000	Ubenyttede kreditter til kredittinstitusjoner	0	0
19.154	18.978	Ubenyttede kreditter til kunder	22.712	21.037
1.558	4.824	Innvilgede lånetilsagn	4.749	1.650
23	45	Remburser	45	23
26.106	28.847	Sum andre forpliktelser	27.506	22.710

Note 7 Innskudd fra kunder fordelt på sektorer og næringer

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
1.166	1.200	Jordbruk/skogbruk	1.200	1.166
460	464	Fiske/fiskeoppdrett	464	460
1.226	1.310	Bergverksdrift/utvinning	1.310	1.226
1.305	1.144	Industri	1.144	1.305
1.968	2.183	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	2.183	1.968
2.529	2.262	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2.262	2.529
2.084	1.989	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	1.989	2.084
5.640	6.249	Eiendom	6.249	5.640
9.710	9.005	Tjenesteytende virksomhet	8.755	9.440
17.923	25.969	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	25.969	17.923
44.011	51.775	Sum næring	51.525	43.741
42.908	44.246	Personkunder	44.246	42.908
5	12	Opptjente renter næring og personkunder	12	5
-741	-399	Netto konsernkonti valuta	-399	-741
86.183	95.635	Innskudd fra kunder	95.384	85.913

Note 8 Utlån til kunder fordelt på sektorer og næringer

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
4.199	4.711	Jordbruk/skogbruk	4.833	4.549
506	860	Fiske/fiskeoppdrett	860	755
4.535	4.874	Bergverksdrift/utvinning	4.876	4.780
2.320	3.617	Industri	3.632	2.914
2.808	3.560	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	3.666	3.533
2.358	2.895	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2.984	2.885
9.189	9.941	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	10.015	9.766
27.115	27.034	Eiendom	27.042	27.269
6.318	8.418	Tjenesteytende virksomhet	8.428	8.441
1.749	1.869	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	1.869	1.897
61.097	67.779	Sum næring	68.204	66.789
60.523	64.099	Personkunder	104.299	91.171
132	116	Ufordelt (merverdi fastrente utlån og amort. etableringsgebyr)	116	118
272	297	Opptjente renter næring og personkunder	334	301
-741	-399	Netto konsernkonti valuta	-399	-741
121.283	131.892	Brutto utlån	172.554	157.638
-434	-639	- Individuelle nedskrivninger	-639	-590
-597	-674	- Nedskrivninger på grupper av utlån	-678	-676
120.252	130.579	Utlån til kunder	171.237	156.372

Note 9 Kapitaldekning

Kapitaldekning beregnes og rapporteres i samsvar med EUs kapitalkrav for banker og verdipapirforetak (CRD IV / CRR).

SpareBank 1 SR-Bank har tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer.

Alle kapitaldekningstall er basert på overgangsregelen ("Basel I-gulvet") som sier at kapitalkravet ved bruk av interne metoder ikke kan bli mindre enn 80 prosent av kapitalkravet etter Basel I-regelverket.

Samlet minstekrav for SpareBank 1 SR Bank til ren kjernekapitaldekning inkludert motsyklisk kapitalbuffer og Pilar 2 påslag var pr 31.12.2017 14,0 prosent. Kravet består av 4,5 prosent i minstekrav, i tillegg til øvrige bufferkrav hvorav kravet til bevaringsbuffer er 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3,0 prosent og motsyklisk kapitalbuffer 2,0 prosent. Videre har Finanstilsynet fastsatt et individuelt Pilar 2-krav på 2,0 prosent.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet blir bokført etter egenkapitalmetoden i konsernet og etter kostmetoden i morbanken. Investeringene blir behandlet likt for kapitaldekningsformål bortsett fra konsernets investeringer i SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt, BN Bank og SpareBank 1 Kredittkort. I konsernets kapitaldekning foretas en forholdsmessig konsolidering.

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
6.394	6.394	Aksjekapital	6.394	6.394
1.587	1.587	Overkursfond	1.587	1.587
575	1.087	Avsatt utbytte	1.087	575
52	43	Fond for urealiserte gevinster	43	52
0	150	Hybrid kapital	150	0
7.952	8.788	Annen egenkapital	10.628	9.680
16.560	18.049	Sum egenkapital	19.889	18.288
Kjernekapital				
0	0	Utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-116	-94
-575	-1.087	Fradrag for avsatt utbytte	-1.087	-575
-210	-277	Fradrag forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-337	-263
0	-150	Hybrid kapital som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-150	0
0	0	Fradrag ren kjernekapital for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-72	-163
-36	-42	Verdijustering som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-38	-50
15.739	16.493	Sum ren kjernekapital	18.089	17.143
0	150	Hybrid kapital	392	0
791	797	Fondsobligasjon	797	1.084
16.530	17.440	Sum kjernekapital	19.278	18.227
Tilleggskapital				
1.778	1.897	Tidsbegrenset ansvarlig kapital	2.254	2.276
-60	-43	Fradrag for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-43	-60
1.718	1.854	Sum tilleggskapital	2.211	2.216
18.248	19.294	Netto ansvarlig kapital	21.489	20.443

Fortsettelse Note 9 Kapitaldekning

Morbank		Kreditrisiko Basel II	Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
17.228	19.218	SMB	19.220	17.231
18.176	20.724	Spesialiserte foretak	21.916	19.471
6.435	6.735	Øvrige foretak	6.868	6.785
997	1.115	Massemarked SMB	1.303	1.194
15.599	16.019	Massemarked pant i fast eiendom	27.026	25.899
1.992	1.905	Øvrige massemarked	1.942	2.027
10.439	9.387	Egenkapitalposisjoner	0	0
70.866	75.103	Sum kreditt- og motpartsrisiko IRB	78.275	72.607
68	51	Stater og sentralbanker	51	68
269	118	Lokale og regionale myndigheter, offentlige foretak	140	333
3.400	1.803	Institusjoner	1.864	2.169
3.324	8.903	Foretak	9.474	7.446
546	1.838	Massemarked	2.531	2.058
0	0	Massemarked pant i fast eiendom	1.353	2.506
1.400	2.330	Obligasjoner med fortrinnsrett	2.686	1.817
2.938	4.029	Egenkapital posisjoner	5.036	4.950
824	916	Øvrige eiendeler	1.678	1.726
12.769	19.988	Sum kreditt- og motpartsrisiko standardmetoden	24.813	23.073
415	562	Risiko for svekket kredittverdighet hos motpart (CVA)	933	701
5.458	5.591	Operasjonell risiko	7.430	7.054
0	0	Overgangsordning	8.709	13.216
89.508	101.244	Risikovektet balanse	120.160	116.651
4.028	4.556	Minimumskrav ren kjernekapital 4,5 % Bufferkrav	5.407	5.249
2.238	2.531	Bevaringsbuffer 2,5 %	3.004	2.916
2.685	3.037	Systemrisikobuffer 3 %	3.605	3.500
1.343	2.025	Motsyklisk buffer 2,0 %	2.403	1.750
6.266	7.593	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	9.012	8.166
5.446	4.344	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	3.670	3.728
20,39 %	19,06 %	Kapitaldekning	17,88 %	17,52 %
18,47 %	17,23 %	herav kjernekapitaldekning	16,04 %	15,63 %
1,92 %	1,83 %	herav tilleggskapitaldekning	1,84 %	1,90 %
17,58 %	16,29 %	Ren kjernekapitaldekning	15,05 %	14,70 %
20,39 %	19,06 %	Kapitaldekning IRB	19,28 %	19,76 %
18,47 %	17,23 %	Kjernekapitaldekning IRB	17,30 %	17,62 %
17,58 %	16,29 %	Ren kjernekapitaldekning, IRB	16,23 %	16,57 %
9,17 %	9,13 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,37 %	7,28 %

Note 10 Finansielle Derivater

Konsern

Til virkelig verdi over resultat	Kontraktssum	Virkelig verdi 31.12.17	
	31.12.17	Eiendeler	Gjeld
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	3.839	76	31
Valutabytteavtaler (swap)	53.373	1.441	99
Valutaopsjoner	49	0	0
Sum valutainstrumenter	57.261	1.517	130
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (swap) dekker også cross currency	52.929	902	974
Andre rentekontrakter	96	1	1
Sum renteinstrumenter	53.025	903	975
Sikring / Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (swap) dekker også cross currency	76.316	1.330	250
Sum renteinstrumenter sikring	76.316	1.330	250
Sikkerhetstillelser			
Sikkerhetstillelser		1.140	2.245
Sum sikkerhetstillelser		1.140	2.245
Opptjente renter			
Opptjente renter		651	187
Sum opptjente renter		651	187
Sum valuta- og renteinstrumenter			
Sum valutainstrumenter	57.261	1.517	130
Sum renteinstrumenter	129.341	2.233	1.225
Sum sikkerhetstillelser		1.140	2.245
Sum opptjente renter		651	187
Sum finansielle derivater	186.602	5.541	3.787

Motpartsrisiko tilknyttet derivater reduseres gjennom ISDA-avtaler og CSA-tillegg. CSA-tillegget regulerer motpartsrisikoen gjennom innbetaling av marginer i henhold til eksponeringsgrenser.

Note 11 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Konsern

Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Balanse 31.12.17	Emitert/ salg egne 2017	Forfalt/Innløst	Valutakurs- og	31.12.16
			Tilbakekjøpt 2017	andre endringer 2017	
Andre langsiktige låneopptak	2.336	1.125		121	1.090
Obligasjoner og sertifikater, nominell verdi	86.148	15.178	-9.471	3.905	76.536
Verdijusteringer	1.292			-658	1.950
Opptjente renter	721			22	699
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	90.497	16.303	-9.471	3.390	80.275

Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av ansvarlig lån/fondsobligasjonslån	Balanse 31.12.17	Emitert/salg egne 2017	Forfalt/innløst	Valutakurs- og	31.12.16
			Tilbakekjøpt 2017	andre endringer 2017	
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	1.916	925	-825	38	1.778
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	0				0
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	797	5		1	791
Verdijusteringer	42			-26	68
Opptjente renter	9				9
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	2.764	930	-825	13	2.646

Nominell verdi på netto utestående obligasjoner med fortrinnsrett i SR-Boligkreditt er 39,2 mrd kroner pr 31.12.2017.

Note 12 Segmentrapportering

Ledelsen har vurdert hvilke segmenter som er rapporterbare med utgangspunkt i distribusjonsform, produkter og kunder. Det primære rapporteringsformatet tar utgangspunkt i eiendelenes risiko og avkastningsprofil og er delt opp i personmarked (inkludert selvstendig næringsdrivende), bedriftsmarked, kapitalmarked og datterselskap av vesentlig betydning. Egenhandel/stab/støtte omfatter alle stabsavdelinger og treasury området i morbank. Aktiviteten i SR-Boligkreditt AS er fordelt på segmentene personmarked og egenhandel/stab/støtte i morbank. Provisjonsinntekter fra Sparebank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt rapporteres under posten "Netto provisjons- og andre inntekter". Fra 01.01.2017 er SpareBank 1 SR-Finans innfusjonert i morbank, og regnskapstallene for 2016 er fordelt ut etter estimat 38 % i personmarked og 62 % i bedriftsmarkedet for å få sammenlignbare tall.

Konsern 01.01.17 - 31.12.17								
Resultatregnskap (mill kr)	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Egenhandel/ stab/støtte	Eiendoms- Megler 1	Øvrig virksomhet	Elimin- eringer	Totalt
Renteinntekter	1.992	1.922	135	1.724	2	3	-31	5.747
Rentekostnader	448	447	97	1.617	0	4	-28	2.585
Netto renteinntekter ¹⁾	1.544	1.475	38	107	2	-1	-3	3.162
Provisjonsinntekter	697	340	24	7	389	199	-59	1.597
Provisjonskostnader	44	25	4	29	0	35	-58	79
Andre driftsinntekter	0	0	0	8	0	0	-2	6
Netto provisjons- og andre inntekter	654	316	20	-14	389	164	-5	1.524
Utbytte	2	0	0	7	0	2	0	11
Inntekter fra eierinteresser	0	9	0	490	0	0	-74	425
Netto inntekter fra finansielle investeringer	6	-3	80	61	0	14	40	198
Netto inntekter fra finansielle investeringer	8	6	80	558	0	16	-34	634
Personalkostnader	415	201	53	284	226	88	-4	1.263
Administrasjonskostnader	99	32	16	282	37	12	0	478
Andre driftskostnader	94	35	6	162	101	54	-26	426
Sum driftskostnader	608	268	75	728	364	154	-30	2.167
Driftsresultat før nedskrivninger på utlån	1.598	1.529	63	-77	27	25	-12	3.153
Endring individuell nedskrivning utlån og garantier	59	482	0	0	0	0	0	541
Endring gruppenedskrivning utlån og garantier	4	-2	0	0	0	0	0	2
Driftsresultat før skatt	1.535	1.049	63	-77	27	25	-12	2.610
Netto renteinntekter								
Netto eksterne renteinntekter	1.549	1.475	38	102	0	0	-2	3.162
Netto interne renteinntekter	-5	0	0	5	2	-1	-1	0
Netto renteinntekter	1.544	1.475	38	107	2	-1	-3	3.162
Balanse (mill kr)								
Brutto utlån til kunder	108.700	61.060	293	2.668	0	0	-167	172.554
Individuelle nedskrivninger	-93	-546	0	0	0	0	0	-639
Nedskrivning på grupper av utlån	-67	-611	0	0	0	0	0	-678
Sertifikater/obligasjoner/finansielle derivater	0	0	2.393	37.081	0	11	-2.035	37.450
Andre eiendeler	-490	1.440	169	11.327	173	1.020	-5.708	7.931
Sum eiendeler	108.050	61.343	2.855	51.076	173	1.031	-7.910	216.618
Innskudd fra kunder	49.239	46.009	9	377	0	0	-250	95.384
Annen gjeld og egenkapital ¹⁾	58.811	15.334	2.846	50.699	173	1.031	-7.660	121.234
Sum gjeld og egenkapital	108.050	61.343	2.855	51.076	173	1.031	-7.910	216.618
Sum utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	14.114	469						14.583

1) Netto renteinntekter og annen gjeld inneholder allokert mellomregning mellom segmentene. Mellomregningsrenter for personmarkedsdivisjonen og bedriftsmarkedsdivisjonen fastsettes med basis i en forventet observerbar markedsrente (NIBOR) med tillegg for forventede merkostnader knyttet til konsernets langsiktige finansiering (kredittpremie). Avvik mellom konsernets faktiske finansieringskostnader og de anvendte mellomregningsrentene elimineres i morbank.

Fortsettelse note 12 Segmentrapportering

Konsern 01.01.16 - 31.12.16								
Resultatregnskap (mill kr)	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Egenhandel/ stab/støtte	Eiendoms- Megler 1	Øvrig virksomhet	Elimin- eringer	Totalt
Renteinntekter	1.781	1.983	30	1.941	2	3	-177	5.563
Rentekostnader	507	526	-16	1.848	0	0	-174	2.692
Netto renteinntekter ¹⁾	1.274	1.457	46	93	2	3	-3	2.871
Provisjonsinntekter	668	331	48	10	348	167	-61	1.511
Provisjonskostnader	44	35	4	17	0	30	-58	72
Andre driftsinntekter	0	0	0	5	0	0	-1	4
Netto provisjons- og andre inntekter	624	296	44	-2	348	137	-3	1.443
Utbytte	5	0	2	103	0	0	-1	110
Inntekter fra eierinteresser	0	18	0	758	0	0	-392	384
Netto inntekter fra finansielle investeringer	7	11	37	61	0	-1	45	160
Netto inntekter fra finansielle investeringer	12	29	39	922	0	-1	-348	654
Personalkostnader	400	196	54	237	205	79	-4	1.166
Administrasjonskostnader	89	31	16	283	35	11	-1	464
Andre driftskostnader	103	41	11	134	94	22	-3	402
Sum driftskostnader	592	268	81	654	334	112	-8	2.032
Driftsresultat før nedskrivninger på utlån	1.318	1.514	48	358	16	27	-346	2.936
Endring individuell nedskrivning utlån og garantier	39	581	0	0	0	0	0	620
Endring gruppenedskrivning utlån og garantier	6	152	0	0	0	0	0	158
Driftsresultat før skatt	1.273	781	48	358	16	27	-346	2.158
Netto renteinntekter								
Netto eksterne renteinntekter	1.319	1.531	46	-26	0	3	-2	2.871
Netto interne renteinntekter	-45	-74	0	119	2	0	-1	0
Netto renteinntekter	1.274	1.457	46	93	2	3	-3	2.871
Balanse (mill kr)								
Brutto utlån til kunder	95.820	59.264	379	2.183	0	0	-8	157.638
Individuelle nedskrivninger	-65	-442	0	0	0	0	-83	-590
Nedskrivning på grupper av utlån	-64	-612	0	0	0	0	0	-676
Sertifikater/obligasjoner/finansielle derivater	0	0	2.222	25.098	0	9	-1.990	25.339
Andre eiendeler	15	960	71	18.490	148	789	-8.776	11.697
Sum eiendeler pr segment	95.706	59.170	2.672	45.771	148	798	-10.857	193.408
Innskudd fra kunder	47.754	37.355	4	1.072	0	0	-272	85.913
Annen gjeld og egenkapital ¹⁾	47.952	21.815	2.668	44.699	148	798	-10.585	107.495
Sum gjeld og egenkapital pr segment	95.706	59.170	2.672	45.771	148	798	-10.857	193.408
Sum utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	24.177	517						24.694

Note 13 Netto inntekter/tap fra finansielle instrumenter

Morbank			Konsern	
01.01.16 - 31.12.16	01.01.17 - 31.12.17		01.01.17 - 31.12.17	01.01.16 - 31.12.16
8	92	Netto gevinster/tap på egenkapitalinstrumenter	136	51
-146	-140	Netto gevinster/tap for obligasjoner og sertifikater	-152	-156
158	143	Netto derivater obligasjoner og sertifikater	143	158
2	2	Netto motpartsrisiko derivater, inkludert CVA	2	2
-25	-2	Netto derivater fastrente	-2	-24
12	-28	Netto derivater gjeld	-1	7
12	67	Netto derivater basis swap spread	-32	-15
124	104	Netto gevinst valuta	104	137
145	238	Netto inntekter/tap fra finansielle instrumenter	198	160

Note 14 Pensjon

SpareBank 1 SR-Bank konsernet har to typer pensjonsavtaler - ytelsesbasert og innskuddsbasert pensjonsavtale. For mer informasjon om regnskapsmessig behandling av avtalene, se note 24 i årsregnskapet for 2016.

Det ble i styremøte i juni 2015 besluttet at ansatte som var i ytelsesordningen i konsernet sin pensjonskasse måtte gå over til innskuddsbasert pensjonsordning fra 1.1.2016. Ved overgang til innskuddsbasert pensjonsordning fra 1.1.2016 fikk ansatte som var med i ytelsesordningen fripolise på oppjente rettigheter fra ytelsesordningen.

Fripoliser forvaltes av pensjonskassen som fra 1.1.2016 ble en fripolisekasse. Det ble opprettet en rammeavtale mellom SpareBank 1 SR-Bank og pensjonskassen som blant annet omhandler finansiering, kapitalforvaltning mv. På grunn av ansvaret SpareBank 1 SR-Bank ASA fremdeles har, vil fremtidig forpliktelse måtte innarbeides i regnskapet. Styret i pensjonskassen skal være sammensatt av representanter fra konsernet og deltakere i pensjonsordningene i henhold til vedtektene i pensjonskassen.

For den ytelsesbaserte pensjonsavtalen er følgende økonomiske forutsetninger lagt til grunn ved beregning av forpliktelsen:

4. kv. 2016	1. kv. 2017	2. kv. 2017	3. kv. 2017	4. kv. 2017	Morbank og konsern
2,60 %	2,40 %	2,40 %	2,40 %	2,40 %	Diskonteringsrente
2,60 %	2,40 %	2,40 %	2,40 %	2,40 %	Forventet avkastning på midlene
2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	Fremtidig lønnsutvikling
2,25 %	2,25 %	2,25 %	2,25 %	2,25 %	G-regulering
2,00 %	1,60 %	1,60 %	1,60 %	1,60 %	Pensjonsregulering
1,60 %	1,60 %	1,60 %	1,60 %	1,60 %	Fripoliseregulering

Bevegelse pensjonsforpliktelse (i mill kroner) :

Morbank				Konsern			
4. kv. 2016	4. kv. 2017	01.01.16 - 31.12.16	01.01.17 - 31.12.17	01.01.17 - 31.12.17	01.01.16 - 31.12.16	4. kv. 2017	4. kv. 2016
480	410	238	351	378	263	427	518
0	0	0	10	0	0	0	0
-131	-28	62	12	12	62	-28	-143
3	5	22	17	18	23	5	2
0	-1	0	-1	-1	0	-1	0
0	0	36	0	0	38	0	0
-1	-3	-7	-6	-5	-8	-1	1
0	0	0	0	0	0	0	0
351	383	351	383	402	378	402	378
Netto pensjonsforpliktelse UB				402	378	402	378

Note 15 Salg av utlån

SpareBank 1 SR-Bank og øvrige eiere i SpareBank 1-alliansen inngikk i 2010 avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt. Dette innebærer at bankene kommitterer seg til å kjøpe boligkredittobligasjoner utstedt av foretaket begrenset til en samlet verdi av tolv måneders forfall. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for SpareBank 1 SR-Bank.

SpareBank1 SR-Bank har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. For mer informasjon om regnskapsmessige behandlingen av avtalene, se note 2 og note 9 i årsregnskapet for 2016.

Sparebank 1 SR-Bank har også inngått avtale om salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til datterselskapet SR-Boligkreditt. Slike utlån fraregnes i morbankens balanse, men inngår i konsernregnskapet, se note 2 i årsregnskapet for 2016.

Note 16 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evne til å finansiere økning i eiendeler. Bankens rammeverk for styring av likviditetsrisiko skal gjenspeile bankens konservative risikoprofil. Styret har vedtatt interne rammer slik at banken har en mest mulig balansert forfallsstruktur på sine innlån. Det foretas stresstesting på ulike løpetider for bankspesifikk krise og systemkrise og kombinasjon av disse, samt at det er etablert en beredskapsplan for håndtering av likviditetskriser. Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonsinnlån og OMF var 3,5 år ved utgangen av 4. kvartal 2017. Samlet LCR var 168 prosent ved utgangen av 4. kvartal og gjennomsnittlig samlet LCR var 176 prosent i kvartalet. LCR i norske kroner og euro var henholdsvis 81 og 7.893 prosent ved utgangen av kvartalet.

Note 17 Opplysning om virkelig verdi

Konsern

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse

Nivå 2: Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enn notert pris (brukt i nivå 1) enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser)

Nivå 3: Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke-observerbare forutsetninger)

Virkelig verdi 31.12.2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler				
Netto utlån kunder			7.610	7.610
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	21.711	6.992		28.703
Finansielle derivater		5.541		5.541
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	419	27	271	717
Virksomhet som skal selges				-
Gjeld				
Finansielle derivater		3.787		3.787

Ingen overføring mellom nivå 1 og 2.

Fortsettelse note 17 Opplysning om virkelig verdi

Virkelig verdi 31.12.2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler				
Netto utlån kunder			9.336	9.336
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	13.343	5.490		18.833
Finansielle derivater		4.315		4.315
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	266	133	197	596
Virksomhet som skal selges			22	22
Gjeld				
Finansielle derivater		2.515		2.515

Ingen overføring mellom nivå 1 og 2.

Beholdningsendring i regnskapsåret på eiendeler verdsatt etter annet enn observerbare markedsdata

Konsern	Utlån til kunder	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	Virksomhet som skal selges
Saldo 1.1.	9.336	197	22
Tilgang	996	58	
Avgang	-2.687	-31	-22
Overført fra eller til verdsettelse etter priser i aktivt marked eller observerbare markedsdata			
Verdiendring ¹⁾	-35	47	
Saldo 31.12.	7.610	271	0
Nominell verdi /kostpris	7.433	231	0
Virkelig verdi justering	177	40	0
Saldo 31.12.	7.610	271	0

¹⁾ Verdiendringer er resultatført under netto inntekter fra finansielle instrumenter

I 2. kvartal 2016 gjennomførte Sparebanken Hedmark kjøpet av Bank 1 Oslo Akershus. For SpareBank 1 SR-Bank betydde dette at den tidligere eierposten i Bank 1 Oslo Akershus ble realisert med oppgjør i egenkapitalbevis i Sparebanken Hedmark. Analyse miljøet i SpareBank 1 Gruppen har til og med 1. kvartal 2017 gjort en verdivurdering av Sparebanken Hedmark. Verdivurderingen var basert på en kombinasjon av 2 metoder; multipliserings og dividendediskonteringsmodellen. Verdifastsettelsen ble benyttet av alle SpareBank 1 bankene med eierpost i Sparebanken Hedmark. I april 2017 ble fusjonen mellom Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus gjennomført og banken skiftet etter fusjonen navn til SpareBank 1 Østlandet. I juni 2017 ble SpareBank 1 Østlandet børsnotert og SpareBank 1 SR-Bank solgte aksjene i banken.

SpareBank 1 SR-Bank er medlem i Visa Norge FLI. Visa Norge FLI er som gruppe medlem i Visa Europe også aksjonær i Visa Europe Ltd. I november 2015 ble det offentliggjort en avtale om salg av Visa Europe Ltd til Visa Inc. Transaksjonen økte egenkapitalen i Visa Norge IFS betydelig. Eierinteressene som SpareBank 1 SR-Bank har i Visa Norge IFS er vurdert å være en finansiell eiendel i kategorien tilgjengelig for salg (AFS investering) og skal da regnskapsføres til virkelig verdi så lenge virkelig verdi kan måles pålitelig. Vederlaget består av aksjer i Visa Inc, et kontantvederlag og et utsatt kontantvederlag. Det ble pr 31.12.2015 estimert en verdi på aksjene som medførte en inntekt i utvidet resultat (OCI) på 95 mill kroner. I 2. kvartal 2016 mottok SpareBank 1 SR-Bank kontantvederlaget. Dette ble på 94 mill kroner mot beregnet 72 mill kroner ved årsslutt 2015. Kontantvederlaget ble ført via resultatet som utbytte i 2. kvartal 2016. I 4. kvartal 2017 ble en ytterligere andel aksjer til en verdi på 19 mill kroner bokført, hvorav 15 mill kroner ble ført via resultatet. SpareBank 1 SR-Bank har fortsatt en eierpost knyttet til utsatt kontantvederlag samt aksjer i Visa Norge på totalt 60 mill kroner. Denne posten er i hovedsak ført via utvidet resultat og får etter overgang til IFRS 9 i 2018 ingen resultat effekt ved realisasjon.

I 3. kvartal 2017 ble transaksjonen der SpareBank 1 Alliansens betalingsløsning, mCASH, går sammen med Vipps AS gjennomført. Etter transaksjonen eier SpareBank 1 SR-Bank 19,7 % i SpareBank 1 Betaling AS som igjen eier 25 % av Vipps AS. Verdien av eierposten dannet grunnlag for transaksjonen med Vipps AS og analyse miljøet i SpareBank 1 Gruppen har foretatt en verdivurdering av eierposten. Verdivurderingen er basert på business case som ble laget i forbindelse med forhandlinger omkring Vipps og forventet verdi av eierposten som selvstendig selskap. Verdien som er beregnet er vurdert å være tilnærmet lik SpareBank 1 SR-Bank sin andel av egenkapitalen i SpareBank 1 Betaling AS etter transaksjonen, og det er i konsernet inntektsført 4 mill kroner hittil i 2017 som følge av transaksjonen. Eierinteressen som SpareBank 1 SR-Bank har i Sparebank 1 Betaling AS er inkludert i konsernet som tilknyttet selskap.

Fortsettelse note 17 Opplysning om virkelig verdi

Andre eierandeler er vurdert ved ulike metoder som siste kjente transaksjonskurs, resultat pr aksje, utbytte pr aksje, EBITDA og neddiskonterte kontantstrømmer.

Verdsattelsen av fastrentelånene er basert på avtalt rente med kunden. Utlånene diskonteres med gjeldene rentekurve hensyntatt ett markedspåslag, som er justert for forjenestemargin. Gjennomført sensitivitetsanalyse indikerer at en økning i diskonteringsrenten på 10 basispunkter ville medført en negativ resultatteffekt på 22 mill kroner.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost

Konsern	Balansført	Virkelig
	verdi	verdi
	31.12.2017	31.12.2017
Eiendeler		
Kontanter og fordringer på sentralbanken	207	207
Utlån til og fordringer til kredittinstitusjoner	1.608	1.608
Utlån til kunder ¹⁾	163.627	163.627
Sertifikater og obligasjoner holdes til forfall	3.206	3.229
Sum eiendeler til amortisert kost	168.648	168.671
Gjeld		
Gjeld til kredittinstitusjoner	2.335	2.335
Innskudd fra kunder ¹⁾	95.384	95.384
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	90.497	91.279
Ansvarlig lånekapital	2.764	2.652
Sum gjeld til amortisert kost	190.980	191.650

¹⁾ For utlån og innskudd til kunder til amortisert kost, utgjør bokført verdi beste estimat på virkelig verdi.

Note 18 Hendelser etter balansedagen

Det har ikke vært registrert vesentlige hendelser etter 31.12.2017 som påvirker det avlagte delårsregnskapet.

Resultat fra kvartalsregnskapene

SpareBank 1 SR-Bank konsern (i mill kroner)	4. kv. 2017	3. kv. 2017	2. kv. 2017	1. kv. 2017	4. kv. 2016	3. kv. 2016	2. kv. 2016	1. kv. 2016	4. kv. 2015
Renteinntekter	1.463	1.455	1.437	1.392	1.400	1.384	1.379	1.400	1.408
Rentekostnader	644	635	653	653	667	655	668	702	730
Netto renteinntekter	819	820	784	739	733	729	711	698	678
Provisjonsinntekter	384	407	417	389	372	365	405	369	388
Provisjonskostnader	19	22	19	19	18	18	17	19	17
Andre driftsinntekter	2	1	2	1	1	0	1	2	1
Netto provisjons- og andre inntekter	367	386	400	371	355	347	389	352	372
Utbytte	0	2	4	5	5	0	97	8	1
Inntekter av eierinteresser	154	127	81	63	78	90	112	104	110
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	50	69	58	21	56	141	-4	-33	-124
Netto inntekter fra finansielle investeringer	204	198	143	89	139	231	205	79	-13
Sum netto inntekter	1.390	1.404	1.327	1.199	1.227	1.307	1.305	1.129	1.037
Personalkostnader	333	312	312	306	293	282	296	295	114
Administrasjonskostnader	128	111	127	112	133	115	114	102	125
Andre driftskostnader	109	107	109	101	114	89	104	95	129
Sum driftskostnader	570	530	548	519	540	486	514	492	368
Driftsresultat før nedskrivninger på utlån	820	874	779	680	687	821	791	637	669
Nedskrivninger på utlån og garantier	120	124	131	168	162	161	305	150	192
Driftsresultat før skatt	700	750	648	512	525	660	486	487	477
Skattekostnad	141	140	134	109	96	126	80	101	35
Resultat etter skatt	559	610	514	403	429	534	406	386	442

Lønnsomhet

Egenkapitalavkastning pr kvartal ¹⁾	11,4 %	12,9 %	11,0 %	8,7 %	9,5 %	12,2 %	9,4 %	9,0 %	10,6 %
Kostnadsprosent ²⁾	41,0 %	37,7 %	41,3 %	43,3 %	44,0 %	37,2 %	39,4 %	43,6 %	35,5 %
Gjennomsnittlig rentemargin ³⁾	1,50 %	1,54 %	1,52 %	1,53 %	1,50 %	1,48 %	1,48 %	1,44 %	1,40 %

Balansetall fra kvartalsregnskapene

Brutto utlån til kunder	172.554	167.105	164.958	159.843	157.638	157.352	156.738	155.172	155.190
Brutto utlån til kunder inkludert SB1 Boligkreditt og Næringskreditt	187.137	185.150	184.317	183.182	182.332	183.042	183.438	183.939	183.896
Utlånsvekst (brutto) siste 12 mnd ⁴⁾	9,5 %	6,2 %	5,2 %	3,0 %	1,6 %	3,6 %	4,3 %	7,2 %	9,6 %
Utlånsvekst inkludert SB1 Boligkreditt og Næringskreditt	2,6 %	1,2 %	0,5 %	-0,4 %	-0,9 %	0,1 %	1,1 %	2,9 %	5,4 %
Innskudd fra kunder	95.384	98.602	99.758	93.125	85.914	87.240	89.633	87.023	89.444
Innskuddsvekst siste 12 mnd	11,0 %	13,0 %	11,3 %	7,0 %	-3,9 %	-2,0 %	-1,3 %	1,2 %	9,8 %
Forvaltningskapital	216.618	215.309	212.879	200.182	193.408	193.219	196.763	194.763	192.049
Kvartalets gjennomsnittlige forvaltningskapital	217.202	211.111	207.389	195.967	194.963	195.489	192.792	194.300	192.315

Nedskrivninger på utlån og mislighold

Nedskrivning i prosent av utlån ⁵⁾	0,28 %	0,30 %	0,32 %	0,42 %	0,41 %	0,41 %	0,78 %	0,39 %	0,50 %
Nedskrivning i prosent av utlån, inkludert utlån SB1 Bolig- og Næringskreditt	0,26 %	0,27 %	0,29 %	0,37 %	0,35 %	0,35 %	0,66 %	0,33 %	0,42 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,32 %	0,49 %	0,50 %	0,46 %	0,68 %	0,73 %	0,56 %	0,49 %	0,55 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån, inkludert utlån SB1 Bolig- og Næringskreditt	0,30 %	0,45 %	0,45 %	0,40 %	0,59 %	0,63 %	0,48 %	0,41 %	0,46 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,91 %	0,81 %	0,84 %	0,95 %	0,72 %	0,64 %	0,78 %	0,61 %	0,35 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån, inkludert utlån SB1 Bolig- og Næringskreditt	0,83 %	0,73 %	0,76 %	0,83 %	0,62 %	0,55 %	0,67 %	0,51 %	0,30 %

Se neste side for definisjoner av utvalgte nøkkeltall

Fortsettelse Resultat fra kvartalsregnskapene

	4. kv. 2017	3. kv. 2017	2. kv. 2017	1. kv. 2017	4. kv. 2016	3. kv. 2016	2. kv. 2016	1. kv. 2016	4. kv. 2015
Soliditet									
Ren kjernekapitaldekning	15,1 %	14,8 %	14,7 %	14,7 %	14,7 %	13,8 %	13,5 %	13,4 %	13,3 %
Kjernekapitaldekning	16,0 %	15,8 %	15,7 %	15,6 %	15,6 %	14,7 %	14,4 %	14,3 %	14,2 %
Kapitaldekning	17,9 %	17,7 %	17,9 %	17,5 %	17,5 %	17,1 %	16,8 %	16,8 %	16,7 %
Kjernekapital	19.278	19.214	18.938	18.482	18.227	17.552	17.266	16.955	16.882
Netto ansvarlig kapital	21.489	21.515	21.623	20.744	20.443	20.386	20.139	19.853	19.933
Risikovektet balanse	120.160	121.818	120.683	118.410	116.651	119.118	119.705	118.527	119.124
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	7,4 %	7,2 %	7,2 %	7,1 %	7,3 %	6,7 %	6,4 %	6,4 %	6,3 %
Likviditet									
Likviditetsdekning (LCR) ⁶⁾	168 %	212 %	212 %	200 %	174 %	123 %	173 %	130 %	128 %
Innskuddsdekning	55,3 %	59,0 %	60,5 %	58,3 %	54,5 %	55,4 %	57,2 %	56,1 %	57,6 %
Kontor og bemanning									
Antall kontor	36	36	36	36	36	47	49	49	49
Antall årsverk ved utgangen av perioden	1.142	1.148	1.120	1.141	1.127	1.154	1.148	1.169	1.161
Antall årsverk inkl vikarer ved utgangen av perioden	1.218	1.225	1.181	1.187	1.172	1.207	1.182	1.194	1.190
SpareBank 1 SR-Bank aksjen									
Børskurs ved utgangen av kvartalet	87,00	85,75	71,50	64,25	60,75	45,60	41,20	40,60	39,30
Børsverdi (millioner kroner)	22.250	21.931	18.286	16.432	15.537	11.662	10.537	10.383	10.051
Antall utstedet aksjer, mill	255,75	255,75	255,75	255,75	255,75	255,75	255,75	255,75	255,75
Bokført egenkapital pr aksje (inkludert utbytte)	77,24	75,07	72,72	72,91	71,54	69,36	67,16	67,68	66,14
Resultat pr aksje, i kr	2,18	2,39	2,01	1,58	1,68	2,09	1,59	1,51	1,73
Pris / Resultat pr aksje	9,98	8,97	8,89	10,17	9,04	5,45	6,48	6,72	5,68
Pris / Bokført egenkapital	1,13	1,14	0,98	0,88	0,85	0,66	0,61	0,60	0,59
Annualisert omløpshastighet i kvartalet ⁷⁾	4,7 %	4,2 %	8,6 %	15,1 %	12,9 %	3,1 %	2,5 %	4,6 %	3,4 %
Effektiv avkastning ⁸⁾	1,5 %	19,9 %	14,8 %	5,8 %	33,2 %	10,7 %	5,2 %	3,3 %	-7,3 %

Definisjoner nøkkeltall

¹⁾ Ordinært resultat tilgjengelig for aksjonærene i % av gjennomsnittlig egenkapital ekskludert annen kjernekapital

²⁾ Sum driftskostnader i prosent av sum driftsinntekter

³⁾ Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

⁴⁾ Høy utlånsvekst i 2015 skyldes tilbakekjøp av lån fra SpareBank 1 Boligkreditt AS

⁵⁾ Nedskrivning på utlån i prosent av gjennomsnittlig brutto utlån, annualisert

⁶⁾ Likvide aktiva dividert på netto likviditetsutgang i et 30 dagers alvorlig stressscenario

⁷⁾ Annualisert omsetning av aksjen i perioden, målt i prosent av antall utestående aksjer

⁸⁾ Prosentvis endring i børskurs siste periode, inkludert utbetalt aksjeutbytte

Kontaktinformasjon

Adresse

Bjergsted Terrasse 1
Postboks 250
4066 Stavanger

Tel. +47 915 02002

www.sr-bank.no

Konsernledelse

Arne Austreid, CEO
Tel. +47 900 77 334
E-post. arne.austreid@sr-bank.no

Inge Reinertsen, CFO
Tel. +47 909 95 033
E-post. inge.reinertsen@sr-bank.no

Investor Relations

Stian Helgøy, Investor Relations
Tel. +47 906 52 173
E-post. stian.helgoy@sr-bank.no

Finanskalenderen 2018

Foreløpig årsresultat 2017	Onsdag 7. februar
Generalforsamling	Torsdag 19. april
Eks utbytte	Fredag 20. april
Utbetaling av utbytte	Fredag 27. april
1. kvartal 2018	Torsdag 26. april
2. kvartal 2018	Tirsdag 8. august
3. kvartal 2018	Torsdag 25. oktober